

Ontwerpbesluit Verlenen vergunning

Provincie Gelderland
T.a.v. mevrouw S. van Nieuwkerk
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
gebiedsbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 46

Locatie
Ochten

Gemeente
Neder-Betuwe

Activiteit
Gebiedsontwikkeling Veerhaven Ochten

Beste mevrouw Van Nieuwkerk,

Hierbij ontvangt u een ontwerpbesluit over bovengenoemde aanvraag.

Ontwerpbesluit

Wij zijn van plan u deze vergunning te verlenen. U ontvangt nu het ontwerpbesluit. U mag pas met de activiteiten beginnen als u het definitieve besluit heeft ontvangen.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze vergunning beschreven in de bijlage. De AERIUS-berekening is als bijlage 2 toegevoegd. Bijlage 3 bevat een kaart van de projectlocatie. Bijlage 4 bevat een weergave van de planvorming. In bijlage 5 zijn de effecten op ganzen binnen het plangebied opgenomen en in bijlage 6 de effecten op (broed)vogels. In bijlage 7 is het beheerplan opgenomen. Neem alle bijlagen goed door.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum

12 april 2023

Zaaknummer

2021-012367

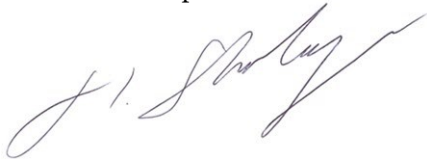
Blad

2 van 46

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Erik Steenbergen
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

03544421, 03544422, 03544423, 03544424, 03544425, 03544430, 03544432, 03544433, 03544434, 03567890, 03586685, 03586689, 03593720, 03591359, 03637207, 03637209, 03637211, 03637278, 03637279, 03637283, 03637285, 03637286, 03637289, 03637292, 03637294, 03637295, 03644795, 03644798, 03644799, 03644801, 03644802, 03734839, 03734847, 03790210, 03790211, 03790734, 03790736, 03790738, 03883481, 03883482, 03883483, 03883485, 03883486, 03883487, 03883495, 03900451, 03903253

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting en voorschriften
- Bijlage 2 – AERIUS- berekening
 - Verschilberekening beoogd versus referentie (kenmerk RUY1avctvP6Y d.d. 28 februari 2023)
 - Verschilberekening aanleg versus referentie (kenmerk d.d. RenSqKvuxZkh d.d. 23 februari 2023)
- Bijlage 3 – Kaart projectlocatie
- Bijlage 4 – Ontwerp- en inrichtingsplan
- Bijlage 5 – Effecten op ganzen
- Bijlage 6 – Effecten leefgebied (broed)vogels
- Bijlage 7 – Beheer- en onderhoudsplan

BIJLAGE 1

1 Toelichting

1.1 Leeswijzer

De opbouw van deze toelichting op de vergunning is als volgt:

- allereerst wordt de *activiteit omschreven*;
- dan volgt de *procedure*;
- vervolgens is het *beoordelingskader* toegelicht;
- onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- de beslissing wordt afgesloten met een *conclusie, overige verplichtingen* en de *juridische grondslagen*.

1.2 Omschrijving activiteiten

De Provincie Gelderland heeft samen met de gemeente Neder-Betuwe, Waterschap Rivierenland en Rijkswaterstaat, het plan opgevat om het gebied rondom de oude Veerhaven bij Ochten opnieuw in te richten ten behoeve van natuur en recreatie en zo het gebied inclusief de haven een nieuw perspectief te geven. Hiertoe is een plan ontwikkeld, beschreven in een Definitief Ontwerp (DO). Voor de gebiedsontwikkeling is een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) opgesteld, en worden (gecoördineerd met het PIP) drie hoofdvergunningen aangevraagd.

De gebiedsontwikkeling is verdeeld in twee fasen. Er is een 'publieke opgave' (fase 1) voor de herinrichting van het uiterwaard en aanliggend gebied ten behoeve van de ontwikkeling van recreatie en natuur en een 'private opgave' (fase 2) voor de verdere invulling van de recreatieve voorzieningen (incl. een Waterbelevingscentrum annex horeca). De gebiedsontwikkeling voorziet in ontwikkeling van natuur en recreatie waarbij vanuit het programma voor realisatie van de doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW-programma) een geul wordt aangelegd.

Inrichtingsmaatregelen Fase 1

Deze fase voorziet de gebiedsontwikkeling op hoofdlijnen in de volgende inrichtingsmaatregelen (voorkeursvariant). Een uitgebreide beschrijving is opgenomen in bijlage 4:

1. Een tweezijdig aangetakte geul.
2. Een hoogwatervrij terrein op korte afstand van de bestaande terp, van waaruit de uiterwaard kan worden en ontdekt.
3. De haven wordt opgeknapt en er komt een aanlegvoorziening in de vorm van een steiger, aansluitend op de bestaande veerstoep, voor een waaltaxi en rondvaartboten.
4. Een parkeerterrein van 40 plaatsen onder aan de dijk. Naast deze halfverharde parkeerplaats is ruimte (met grasbekleding, niet verhard) voor een toekomstige uitbreiding met 60 parkeerplaatsen voor personenauto's.

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
4 van 46

Inrichtingsmaatregelen Fase 2

Voor fase 2 is het Ontwikkelkader het uitgangspunt. In dit Ontwikkelkader zijn verschillende mogelijkheden genoemd voor de invulling van fase 2. De belangrijkste ontwikkelingen zijn aangegeven in figuur 4 en 5 van bijlage 4. In de onderzoeken en de vergunningaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming is rekening gehouden met de maximale recreatiedruk, zowel met inrichtingsmaatregelen (bijv. aard en ligging paden en rasters) als met de gevolgen van de stikstofdepositie door recreatieverkeer.

Planning

Met het Waterschap Rivierenland is afgesproken dat de gebiedsontwikkeling wordt gerealiseerd in combinatie met de dijkversterking Neder-Betuwe. Fase 1 wordt uitgevoerd door het waterschap. Fase 2 krijgt op een later moment invulling. Het waterschap start in 2024 (onder voorbehoud) met de uitvoering van de dijkversterking. De werkzaamheden voor de realisatie van de gebiedsontwikkeling zullen naar verwachting in een lager tempo uitgevoerd gaan worden in de periode 2024-2028, zodat het aanbod van vrijkomende grond uit de gebiedsontwikkeling in tijd aansluit bij de vraag naar grond die ontstaat vanuit de realisatie van de dijkversterking Neder-Betuwe. De planning van de gebiedsontwikkeling is hiermee sterk afhankelijk van de definitieve planning en fasering van de dijkversterking, onder verantwoordelijkheid van het waterschap.

Het projectgebied ligt grotendeels in het Natura 2000-gebied Rijntakken.

2 Procedure

2.1 Projectprocedure project Veerhaven Ochten

Provinciale Staten hebben op 28 april 2021 besloten (PS2021-320) om voor het gebiedsontwikkelingsproject Veerhaven Ochten de provinciale coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.33, eerste lid, onder b, van de Wet ruimtelijke ordening, toe te passen. Het doel hiervan is om de besluiten die nodig zijn voor de uitvoering van het project, zoveel mogelijk gelijktijdig en in samenhang voor te bereiden en bekend te maken. Dit draagt onder meer bij aan de inzichtelijkheid van de besluitvorming over het project.

Op grond van artikel 3.33 lid 1 Wro en het coördinatiebesluit van de provincie Gelderland, is op deze vergunning de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Als onderdeel van de procedure wordt eerst een ontwerpbesluit bekendgemaakt, waartegen door eenieder zienswijzen kunnen worden ingediend. Vervolgens wordt het definitieve besluit opgesteld.

De besluiten die gecoördineerd worden voorbereid en bekendgemaakt zijn:

- Het provinciaal inpassingsplan (Provinciale Staten van Gelderland).

- De vergunning op grond van de Wet natuurbescherming onderdeel gebiedsbescherming (Gedeputeerde Staten van Gelderland).
- De watervergunning op grond van de Waterwet en de Keur Waterschap Rivierenland 2014 (door de minister van Infrastructuur en Waterstaat mede namens het dagelijks bestuur van het waterschap Rivierenland).
- De omgevingsvergunning (het college van B&W van de gemeente Neder-Betuwe).

Gedeputeerde Staten van Gelderland treden op als coördinerend orgaan. Gedeputeerde Staten verzorgen de kennisgevingen van de met elkaar samenhangende (ontwerp)besluiten en organiseren de behandeling van de (eventueel) ingebrachte zienswijzen. Het onderhavige besluit maakt deel uit van de coördinatieprocedure. De bedoeling van deze coördinatieprocedure is om de samenhang en inzichtelijkheid van de betrokken besluiten bij onderhavig project te versterken en de besluitvorming zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. De coördinatie heeft geen invloed op het toetsingskader voor ieder individueel besluit.

Het provinciaal inpassingsplan is op 14 maart door Gedeputeerde Staten voorgelegd aan Provinciale Staten. In de bijbehorende brief staat dat het inpassingsplan alleen uitvoerbaar is als de vergunning Wet natuurbescherming wordt verleend.

2.2 Gezamenlijke voorbereiding van besluiten

De ontwerpbesluiten benodigd voor de realisatie van het project Gebiedsontwikkeling Veerhaven Ochten zijn door betrokken overheden gezamenlijk voorbereid en ook de communicatie daarover heeft gezamenlijk plaatsgevonden. Om de op handen zijnde besluiten zo goed mogelijk bij betrokkenen onder de aandacht te brengen en hen daarover te raadplegen hebben er verschillende momenten van informatieverstrekking en raadpleging plaatsgevonden.

Zienswijzen ontwerpbesluiten

Het provinciaal inpassingsplan, de ontwerpvergunning op grond van de Wet natuurbescherming onderdeel gebiedsbescherming, de watervergunning op grond van de Waterwet en de omgevingsvergunning met bijbehorende documenten zijn op 6 september 2022 gecoördineerd ter inzage gelegd. De zienswijzen konden worden ingediend vanaf woensdag 7 september 2022 tot en met dinsdag 18 oktober 2022 ter inzage gelegen. Er zijn in deze periode zienswijzen ingediend. De beantwoording van de zienswijzen en de motivering van eventuele aanpassingen van de besluiten is opgenomen in een Zienswijzennota, nota van antwoord. Aanpassingen naar aanleiding van de ingediende zienswijzen zijn verwerkt in het nieuwe ontwerpbesluit.

Zienswijze van Wetlandwacht Vogelbescherming, 14 oktober 2022

1. Op blad 20 bij punt 5.2.5 staat: Voor zone 3 geldt bovendien geen toegang voor wandelaars in de winterperiode oktober t/m maart vanwege de noodzakelijke rust voor kwartelkoning, porseleinhoen en steltlopers. Inspreker begrijpt dit niet omdat de kwartelkoning en porseleinhoen trekvogels zijn die tijdens in de winter niet aanwezig zijn in het gebied.

Reactie op zienswijze

Dit is juist geconstateerd. De regulering van de toegang is bedoeld voor behoud van rust bij overwinterende ganzen. Dit is gecorrigeerd in de tekst.

2. Om soorten als kwartelkoning, porseleinhoen tijdens periode van broeden en trek niet te verstoren, overige soorten steltlopers tijdens de trek niet te verstoren en de kievit niet te verstoren tijdens de broedperiode, ligt het voor de hand om het struinpad niet aan te leggen en zone 3 vrij te houden van recreatie. Wandelaars kunnen een belangrijke verstoringsbron kunnen vormen.

Reactie op zienswijze

De reactie is deels opgenomen in 5.2.4.

Uit het door de indiener aangehaalde rapport van de Vogelbescherming blijkt dat de verstoringsafstand van porseleinhoen en kwartelkoning op 100 meter ligt. Het struinpad valt daarbinnen, echter is de verwachting dat dit pad zeer extensief gebruikt zal worden en het gebruik ervan wordt ook niet gestimuleerd. Om de verstoring van de (broed)vogelsoorten zoveel mogelijk te voorkomen worden maatregelen getroffen. Ten eerste is het pad in het ontwerp zover mogelijk bij de geul vandaan gelegd. Door de aanleg van het pad worden uitwaaiende wandelaars zoveel mogelijk beperkt. De voorspelbaarheid in de bewegingen van wandelende mensen wordt daarnaast vergroot door de aanleg van een vast pad, waardoor gewinning voor de vogels kan toenemen en de mate van verstoring zal afnemen. Om voldoende dekking voor kwartelkoning in het broedseizoen te kunnen bieden, wordt de vegetatie in het voorjaar en zomer hoog gehouden. Dit kan bereikt worden door jaarrond een lage begrazingsdruk te hanteren of door enkel in de winter te begrazen met een hogere begrazingsdruk. Dit is opgenomen in het beheer- en onderhoudsplan in bijlage 7.

Ten tweede zijn verboden op het pad van toepassing die met bebording worden aangegeven (niet toegankelijk tussen oktober en april, alleen op het uitgemaakte pad wandelen, geen honden toegestaan, alleen tussen zonsopgang en –ondergang toegestaan).

Ten derde worden bij het pad geen recreatieve voorzieningen (geen bankjes, afvalbakken of informatieborden) getroffen. Het pad wordt 'zo onaantrekkelijk mogelijk' gemaakt.

Van belang is dat de ontwikkeling van de vogelsoorten wordt gemonitord. Dit is opgenomen in voorschrift 12 van het besluit. Hiermee kan ook worden bijgestuurd wanneer blijkt dat er negatieve effecten zijn op de aanwezige doelsoorten.

3. Als het struinpad er toch komt, moet echt goed geregeld zijn wie er gaat handhaven, bezoekfrequentie van de BOA, verbaliseren bij overtredingen als het meenemen van honden, het verlaten van paden of meenemen van drones. Ook is van belang dat duidelijk wordt aangegeven wat wel en niet mag.

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
7 van 46

Reactie op zienswijze

Voor de naleving van deze regels zijn de terreineigenaar en de boa verantwoordelijk. Vanuit de terreineigenaar zullen gebiedsconciërges fungeren als oog en oor en aanspreekpunt voor de omgeving. Daarnaast heeft de beheerder van het terrein de verantwoordelijkheid om verstoring te voorkomen en op te treden tegen verstorende activiteiten (algemene zorgplicht, art 1.11 Wnb). Bij gerichte handhavingsmeldingen zal een toezichthouder van de provincie handhavend optreden.

De zienswijze heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen in het nieuwe ontwerpbesluit.

2.3 Vervallen bouwvrijstelling aanleg

In het op 7 september 2022 ter inzage gelegde ontwerpvergunning was uitgegaan van de bouwvrijstelling voor stikstofdepositie tijdens aanleg die toen gold vanuit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (op 1 juli 2022 van kracht). Deze bouwvrijstelling hield in dat voor de tijdelijke stikstofuitstoot die tijdens de bouw ontstond geen vergunning nodig was. De aanlegfase was niet meegenomen in de AERIUS-berekeningen. Op 2 november 2022 is door een uitspraak van de Raad van State duidelijk geworden dat de bouwvrijstelling niet meer toegepast mag worden. Omdat op voorhand duidelijk was dat er tijdens de aanlegfase sprake zal zijn van enige, tijdelijke stikstofdepositie, is deze aanvullende Passende beoordeling opgesteld. Alle andere effecten met uitzondering van de stikstofdepositie in de aanlegfase zijn reeds in de eerdergenoemde toets van natuureffecten beoordeeld. Gelet op de nieuwe passende beoordeling hebben wij besloten de nieuwe ontwerp-vergunning weer ter inzage te leggen zodat eenieder zienswijzen kan indienen op de passende beoordeling.

2.4 Nieuwe versie AERIUS Calculator

Op 26 januari 2023 is het rekenprogramma AERIUS Calculator geactualiseerd in de versie 2022. De nieuwe AERIUS-berekeningen zijn in deze nieuwe versie uitgevoerd.

2.5 Aanvraag

Op 29 september 2021 hebben wij uw aanvraag voor een vergunning in het kader van hoofdstuk 2 Wet natuurbescherming ontvangen. De aanvraag is gewijzigd en aangevuld op 21 februari 2022. Wegens het vervallen van de bouwvrijstelling is de aanvraag gewijzigd en aangevuld op 28 februari 2023 en 8 maart 2023.

2.6 Historie vergunningverlening

Voor deze locatie is niet eerder een vergunning of een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) voor de Wet natuurbescherming verleend.

3 Voorschriften

U bent verplicht om zich aan de volgende voorschriften te houden:

Alle meldingen of toestemmingsaanvragen moeten gedaan worden via post@gelderland.nl onder vermelding van zaaknummer 2021-012367.

1. Deze vergunning is uitsluitend geldig voor (medewerkers van) de vergunninghouder en voor (rechts)personen die in opdracht van de vergunninghouder handelen. De vergunninghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
2. De (rechts)personen genoemd in het vorige voorschrift zijn volledig op de hoogte van deze vergunning en de voorschriften. Zij kunnen deze voorschriften uitvoeren.
3. Een (digitale) kopie van deze vergunning met de bijbehorende AERIUS-berekeningen met kenmerken RUY1avctvP6Y d.d. 28 februari 2023 en RenSqKvuxZkh d.d. 23 februari 2023 (bijlage 2) moet aanwezig zijn op de plaats waar de activiteiten worden uitgevoerd. Het is verplicht om deze te tonen op verzoek van bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
4. De inzet van materieel komt overeen zoals in de AERIUS-berekeningen met kenmerken RUY1avctvP6Y en RenSqKvuxZkh is vermeld of inzet van schoner materieel. Als er afgeweken wordt van wat in de berekeningen vermeld staat en er meer stikstofdepositie kan ontstaan dient dit gemeld te worden.
5. De vergunning geldt voor het projectgebied op de kaart in bijlage 3. Er mogen geen werkzaamheden buiten deze locatie en werkwegen plaatsvinden. Ook mogen er geen materiaal en materieel buiten deze locatie worden opgeslagen.
6. Voor het project wordt gebruik gemaakt van intern salderen met landbouwpercelen. De uitvoering van de vergunde activiteiten mag pas starten indien het landbouwkundig gebruik van de percelen feitelijk is beëindigd.
7. Op de percelen binnen het plangebied mag na start van de vergunde activiteiten geen bemesting meer worden toegepast.
8. Wilt u deze vergunning overdragen? U bent verplicht om daar toestemming voor te vragen aan provincie Gelderland.
9. Meld de start van de werkzaamheden minimaal vier weken voor de startdatum bij provincie Gelderland.

10. Er mag op plekken die geschikt zijn voor de oeverwaluw alleen gewerkt worden van 1 september tot 15 maart. Het verwijderen van bomen en struiken alleen buiten het broedseizoen van vogels plaats vinden, lopend van 15 maart tot 15 juli. Als dit niet mogelijk is, dient een week voorafgaand aan de rooiwerkzaamheden een nestcontrole plaats te vinden door een deskundig ecooloog. Bezette nesten moeten worden gemarkeerd en ongemoeid gelaten tot de jongen het nest uit eigen beweging hebben verlaten. Op de locaties waar bovengrond tijdens het broedseizoen moet worden verwijderd, moet de vestiging van broedvogels worden voorkomen. Dit moet gebeuren door vanaf 1 maart de vegetatie tweewekelijks af te maaien en kort te houden en het toepassen van maatregelen om vogels af te schrikken zoals het plaatsen van bewegende linten. De delen in het plangebied waar tijdens het broedseizoen niet gewerkt wordt moeten in het veld duidelijk gemarkeerd worden zodat deze niet betreden worden. Deze werkwijze moet opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol. De bevindingen van de deskundig ecooloog dienen in een logboek te worden geregistreerd. Het logboek wordt door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland verstrekt.
11. Er mag alleen worden gewerkt tussen 07:00 uur en 19:00 uur.
12. Gebruik alleen kunstmatige verlichting op plekken waar dit uit veiligheidsoogpunt noodzakelijk is. Voorkom aanschijning van het water door de verlichting zo op te stellen dat de lichtbundel naar beneden is gericht en afgeschermd is, zodat er geen uitstraling naar opzij is.
13. In de periode 15 april tot 15 oktober mag tussen zonsondergang en zonsopgang binnen het plangebied geen kunstlicht worden gebruikt. Dit om verstoring van foeragerende vleermuizen te voorkomen.
14. Stuur vanaf het jaar 2023 jaarlijks uiterlijk op 1 november een voortgangsrapportage (in pdf) ter goedkeuring naar provincie Gelderland. Meld in de rapportage:
 - a. de voortgang van de werkzaamheden;
 - b. de mate waarin de mitigerende maatregelen zijn uitgevoerd;
 - c. de resultaten van de inrichtings- en beheermaatregelen;
 - d. het beheer op de doelen waarvoor het gebied is aangewezen.Baseer de voortgangsrapportage op minimaal een jaarlijkse inventarisatie van de (broed)vogelsoorten (waaronder in ieder geval de kwartelkoning, porseleinhoen, goudplevier, grutto, kemphaan, kievit, scholekster, tureluur en wulp) en minimaal een éénmalige inventarisatie (niet ouder dan twee jaar) van de overige natuurwaarden waarvoor in het aanwijzingsbesluit een doel is opgenomen.
Als uit de rapportage blijkt dat de effecten van de activiteit in negatieve zin afwijken van de aanvraag of deze vergunning, kunnen we aanvullende maatregelen voorschrijven om deze negatieve effecten te mitigeren.

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
10 van 46

15. Voer het beheer in het plangebied van gebiedsontwikkeling Veerhaven Ochten uit volgens het Beheer- en onderhoudsplan voor de gebiedsontwikkeling zoals opgenomen in bijlage 7. Mocht het beheer zoals beschreven in het beheerplan wijzigen dan dient een nieuwe versie van het beheerplan te worden gestuurd aan provincie Gelderland.

16. Is de activiteit klaar? Meld dit binnen twee weken aan provincie Gelderland.

3.1 Soortenbescherming en houtopstanden

Dit besluit geldt alleen voor het onderdeel gebiedsbescherming van de Wnb. Voor het onderdeel soortenbescherming is geen ontheffing nodig. Minimaal zes weken voor de kap van houtopstanden moet een kapmelding worden ingediend en moet worden voldaan aan de herplantplicht binnen 3 jaar. Als hier niet aan kan worden voldaan, moet een ontheffing voor houtopstanden bij de provincie Gelderland aangevraagd worden.

4 Beoordelingskader

4.1 Bepalen vergunningplicht

Als er Natura 2000-gebieden zijn waar het project in de beoogde situatie zorgt voor stikstofdepositie ($> 0,00$ mol N/ha/j) boven de kritische depositie grenswaarde, zijn onder dergelijke omstandigheden significant negatieve effecten niet op voorhand uit te sluiten.

Vergunningplicht ontstaat wanneer significante gevolgen door het project kunnen ontstaan. Dit staat in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming: 'het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

4.2 25 km afstandsbegrenzing

Naar aanleiding van het rapport van het Adviescollege Meten en Berekenen Stikstof is besloten de stikstofdeposities te berekenen tot een afstand van 25 km vanaf de projectlocatie. Dit is vastgelegd in de kamerbrief van 9 juli 2021 met kenmerk DGS / 21173346. In deze brief zijn de vervolgacties beschreven naar aanleiding van het eindrapport 'Meer meten, robuuster berekenen' van het Adviescollege Meten en Berekenen Stikstof van 15 juni 2020.

In de kamerbrief is aangegeven dat op basis van recente jurisprudentie de volgende juridische randvoorwaarden gelden voor het vaststellen van een afbakening voor stikstofdepositie van verschillende emissiebronnen:

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
11 van 46

- Er is technisch modelmatig onderbouwd (balans tussen volledigheid en precisie van stikstofberekeningen) dat een berekende projectbijdrage voorbij een afbakening niet meer redelijkerwijs toerekenbaar is aan een project, en
- Binnen die afbakening treft de initiatiefnemer van een project voor zover nodig maatregelen ten behoeve van de mitigatie van de stikstofdepositie, en
- Er is verzekerd dat, waar nodig, passende maatregelen getroffen worden om een verslechtering van stikstofgevoelige habitats (in Natura 2000-gebieden) als gevolg van de totale stikstofdepositie, dat wil zeggen inclusief die buiten de gehanteerde projectafbakening, te voorkomen.

In AERIUS Calculator is ervoor gekozen om een rekenafstand van 25 km in te programmeren voor elke bron die wordt ingevoerd. Vanwege de keuze om een rekenafstand van 25 km per bron te programmeren betekent dit in de praktijk dat er rekeneffecten kunnen ontstaan in AERIUS op het moment dat een bron of enkele bronnen iets verschuiven in de aangevraagde situatie. Deze rekeneffecten treden op aan de rand van 25 km afstand van de verschoven bronnen. AERIUS geeft dan aan dat er een toename is van stikstofdepositie op enkele of een grotere groep van hexagonen. Van de berekende stikstofdepositietoenames op ongeveer 25 km afstand dient te worden bepaald of deze worden veroorzaakt door AERIUS rekeneffecten. Dit doen wij door te bepalen of deze hexagonen binnen 25 km afstand van de projectgrens liggen. In de kamerbrief is immers aangegeven dat de effecten van het project moeten worden bepaald tot 25 km afstand en niet de effecten van individuele stikstofbronnen.

5 Beoordeling

De aanvraag heeft betrekking op verschillende effecten. In de beoordeling wordt eerst ingegaan op de effecten van stikstof. Daarna wordt ingegaan op overige effecten.

5.1 Effecten stikstof

5.1.1 Vergunningplicht

Uit de bij de aanvraag ingediende AERIUS-berekeningen blijkt dat tijdens de aanlegfase tijdelijk stikstofdepositie plaatsvindt ter plaatse van Natura 2000-gebieden. Deze depositie heeft mogelijk significante gevolgen voor die betreffende Natura 2000-gebieden. Beoordeeld moet worden of de referentie al voorziet in een (minimaal) even grote stikstofdepositie. De beoogde situatie leidt niet tot een toename aan stikstofdepositie op N2000-gebieden.

5.1.2 Referentiesituatie

Voor de herinrichting van het plangebied worden vier percelen landbouwgrond uit agrarisch gebruik genomen. Zie AERIUS-bronnen 1 t/m 4 van bijgevoegde AERIUS-berekening met kenmerk RenSqKvuxZkh (bijlage 2). Deze percelen worden sinds de referentiedatum bemest volgens de

Datum

12 april 2023

Zaaknummer

2021-012367

Blad

12 van 46

actuele gebruiksnorm. De betreffende percelen hebben een totale oppervlakte van 6,5 ha. Er is een AERIUS-berekening gemaakt waarbij voor de emissieberekening de NH₃-emissiefactoren voor mestaanwending (20,0 kg/ha voorgrasland) zijn gebruikt. De totale NH₃-emissie in de referentiesituatie komt uit op 125,8 kg. Dit leidt tot een stikstofdepositie van maximaal 0,1 mol/ha/j.

De huidige bemeste graslanden (6,5 hectares) zijn per 1-1-2023 in het kader van de gebiedsontwikkeling Veerhaven Ochten uit productie genomen, met uitzondering van één perceel. Op dat perceel is het Waterschap als grondeigenaar nog in overleg met de pachter om het pachtgebruik te beëindigen. De verwachting is dat dit perceel vrij is van landbouwkundig gebruik op het moment van vaststelling van het inpassingsplan. Nadat ook dit perceel uit gebruik is genomen, is er sprake van een permanente afname van stikstofemissie en de daaraan verbonden depositie op stikstofgevoelige habitattypes en leefgebieden. De wijziging van de bestemming van de uiterwaarden van 'agrarisch met waarden-3' gebruik naar 'natuur' is vastgelegd in het Provinciale Inpassingsplan voor de gebiedsontwikkeling. Daarmee, en in combinatie met de voorschriften bij deze vergunning, is geborgd dat de afname van stikstofemissie en -depositie permanent is.

5.1.3 Aanlegfase

In de aanlegfase zorgt de tijdelijke inzet van brandstof aangedreven materieel (graafmachines, dumpers, hijskranen) tot emissie en depositie van stikstof. In de gebruiksfase dient er rekening te worden gehouden met een permanente toename van gemotoriseerd verkeer naar en van het gebied, en tevens emissie vanuit de georganiseerde recreatievaart. In overleg met het waterschap is bekeken hoe de stikstofemissie tijdens realisatie kan worden beperkt door inzet van elektrisch of emissiearm materieel dat inmiddels op de markt beschikbaar is gekomen. Dit is meegenomen in de AERIUS-berekeningen.

In de berekening van de stikstofdepositie is uitgegaan van uitvoering van de werkzaamheden van de gebiedsontwikkeling in 1 jaar; ook voor de interne saldering (wegens het permanent uit gebruik nemen van grasland) is er gerekend met 1 jaar. De gebiedsontwikkeling gaat worden gerealiseerd in combinatie met de dijkversterking Neder-Betuwe omdat dit voordelen oplevert vanuit grondstromen (hergebruik vrijkomende grond) en in te zetten materieel. Dit betekent in praktijk dat de werkzaamheden voor de realisatie van de gebiedsontwikkeling naar verwachting in een lager tempo uitgevoerd gaan worden in de periode 2024 – 2028, zodat het aanbod van vrijkomende grond uit de gebiedsontwikkeling in tijd aansluit bij de vraag naar grond die ontstaat vanuit de realisatie van de dijkversterking Neder Betuwe. Tijdens de aanlegperiode zal er daardoor op veel momenten geen sprake zijn van werkzaamheden en dus geen emissie, terwijl er als gevolg van het uit gebruik nemen van de bemeste graslanden wel sprake is van een permanente afname van stikstofemissie en depositie. De netto depositie zal dus in praktijk lager uitvallen. Daarnaast is in de berekeningen uitgegaan van realisatie met materieel dat op het moment van rekenen zeker beschikbaar was. De verwachting is dat er bij de start van de realisatie inmiddels

schoner en vooral meer elektrisch materieel beschikbaar is en ingezet kan worden. Daarmee zal de feitelijke depositie vrijwel zeker lager zijn dan nu berekend.

Onderstaande gegevens geven een samenvatting van de tijdelijke aanlegfase weer, zie bijgevoegde AERIUS-berekening met kenmerk RenSqKvuxZkh (bijlage 2). In deze berekening is eveneens de emissie van alle bronnen en de daarbij behorende depositie terug te vinden.

Mobiele werktuigen (AERIUS-bronnen 1, 2, 6 t/m 11)

De werkzaamheden betreffen o.a. het realiseren van een geul, diverse kleinschalige vergravingen en ophogingen in de uiterwaard, de aanleg van een hoogwatervrij terrein, het uitbaggeren van de veerhaven, de bouw van een steiger en (in fase 2) een gebouw op het hoogwatervrij terrein als informatiecentrum en horecavoorziening. De inzet van materieel is opgenomen in de kostenraming van het project. Daarin is ook het aantal draaiuren van het in te zetten materieel voor de aanlegfase van deze voorzieningen opgenomen. Met de uitgangspunten uit deze kostenraming is een emissiemodel opgesteld. AERIUS Calculator versie 2022 maakt gebruik van de NO_x- en NH₃-emissiefactoren van het materieel uit de door TNO gepubliceerde datasets voor stikstofdepositieberekeningen. Emissies door mobiele werktuigen worden berekend op basis van het AdBlue verbruik, brandstofverbruik en de uren inzet (de “AUB-methode”). Het brandstofverbruik is afgeleid uit de, in de TNO-notitie opgenomen, tabel met het verband tussen motorvermogen en brandstofverbruik per bouwjaar. Aangenomen is dat alle werkzaamheden uitgevoerd worden in het zichtjaar 2023, en dat tijdens de werkzaamheden, conform ambitie WSRL, alleen stage IV materieel ingezet wordt, uitgezonderd de lagere stageklassen voor heistellingen en het kraanschip.

Scheepvaart (AERIUS-bronnen 3, 5 en 12)

De emissies van scheepvaart voor de aan- en afvoer van materieel en materialen zijn in AERIUS gemodelleerd als sector Scheepvaart en de specifieke sector Binnenvaart: Aanlegplaats (7610). Voor de emissies van de werkzaamheden in de Veerhaven is in AERIUS één vaarlijn naar de projectlocatie gemodelleerd (zie figuur 4). De effecten zijn in beeld gebracht als het stilliggen en varen op de projectlocatie tot aan het aansluitende doorgaande (vaar)wegennet, in dit geval de Waal (Vaarwegklasse Waal). De transportbewegingen op het bestaande doorgaande vaarwegennet gaan verder op in het heersende verkeersbeeld. Uitgangspunt hierbij is dat alle schepen via deze route zowel aankomen als vertrekken. Stilliggen vindt plaats aan het begin van de route in de veerhaven. Schepen arriveren leeg en vertrekken vol (100% belading). De schepen die ingezet worden, zijn als aantal ingevoerd in AERIUS. Voor de bepaling van de NO_x-emissie wordt daarmee gebruik gemaakt van de emissiefactoren zoals deze in AERIUS opgenomen zijn. Aangenomen is dat gebruik wordt gemaakt van duwbotten met 1 bak (BI) of soortgelijke schepen. Voor de schepen is de stilligtijd ter hoogte van de projectlocatie bepaald op basis van de duur van de verschillende activiteiten per afvaart.

Wegverkeer (AERIUS-bron 4)

Voor de emissies van het verkeer voor aan- en afvoer van personen en materialen is in AERIUS één rijroute gemodelleerd. Deze rijroute loopt van de projectlocatie tot aan de rijksweg A15. Vanaf dit punt wordt dit verkeer geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld omdat het verkeer zich in hoeveelheid, snelheid, rij- en stopgedrag niet meer onderscheidt van het overige verkeer.

De vracht- en personenauto's die gebruikt worden voor aan- en afvoer van materialen en personeel, zijn als aantal ingevoerd in AERIUS. Voor de bepaling van de NO_x-en NH₃-emissie wordt daarmee gebruik gemaakt van de emissiefactoren zoals deze in AERIUS opgenomen zijn.

De tijdelijke aanlegfase heeft een toename aan stikstofdepositie van 0,09 mol/ha/j tot gevolg op Natura 2000-gebied Rijntakken en 0,01 mol/ha/j op Binnenveld.

5.1.4 Aangevraagde situatie (beoogde situatie)

De permanente gebruiksfase, waarbij ervan uit wordt gegaan dat er op het hoogwatervrij terrein een informatiecentrum annex horecagelegenheid is gerealiseerd, georganiseerde recreatievaart plaatsvindt vanaf de steiger, en er jaarlijks maximaal 55.000 bezoekers naar het gebied komen, wat leidt tot extra verkeersbewegingen. Onderstaande gegevens geven een samenvatting van de aangevraagde situatie weer. De aangevraagde situatie is de situatie zoals deze is beoogd, zie bijgevoegde AERIUS-berekening met kenmerk RUY1avctvP6Y (bijlage 2). In deze berekening is eveneens de emissie van alle bronnen en de daarbij behorende depositie terug te vinden.

Wegverkeer (AERIUS-bron 1 en 2)

De grootste toename is te verwachten bij een gebouw dat informatievoorziening combineert met horeca. Gezien de geplande functies in de gebiedsontwikkeling fase 2 is (Notitie ambitie en ontwikkelopgave, Provincie Gelderland, 12-10-2015) een extra bezoekersaantal van 30.000-55.000 per jaar ingeschat. Voor de berekeningen van de stikstofdepositie is worst case uitgegaan van 55.000 bezoekers per jaar. Deels betreft dit bezoekers die een tussenstop maken in Ochten op hun route over de Waalbandijk, deels bezoekers uit het dorp of de directe omgeving, deels bezoekers van daarbuiten. Aangenomen is dat 50% van de bezoekers met de auto arriveert, waarvan het grootste deel (45%) vanaf de rijksweg A15, en de rest (5%) over de Waalbandijk.

Er wordt uitgegaan van een gemiddeld aantal van 2 bezoekers per auto. Voor de bevoorrading van het gebouw dat in fase 2 gerealiseerd zou worden, wordt uitgegaan van 5 vrachtwagenbewegingen per week van leveranciers, vanaf de rijksweg A15. Dit betekent dat de volgende aantallen vervoersbewegingen zijn opgenomen in de stikstofberekeningen:

- 24.750 autobewegingen per jaar vanaf de A15;
- 520 vrachtautobewegingen per jaar vanaf de A15;
- 2.750 autobewegingen per jaar over de Waalbandijk.

In de beoogde situatie (fase 2 conform Ontwikkelkader) is sprake van een toename van het wegverkeer van en naar het plangebied. Bij het definiëren van de bronkenmerken voor wegverkeer

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
15 van 46

in AERIUS Calculator is gekozen voor de sector wegverkeer en de specifieke sector buitenwegen (3112). Hierbij is één rijroute vanaf de rijksweg A15 naar de projectlocatie en één rijroute over de Waalbandijk tussen de Domeinstraat in Ochten en de Lappenafweg in IJzendoorn opgenomen. Vanaf het einde van de routes wordt het verkeer geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld omdat het verkeer zich in hoeveelheid, snelheid, rij- en stopgedrag niet meer onderscheidt van het overige verkeer. De voertuigen zijn als aantal ingevoerd in AERIUS. Voor de bepaling van de NO_x- en NH₃-emissie wordt daarmee gebruik gemaakt van de emissiefactoren zoals deze in AERIUS opgenomen zijn (zie factsheet AERIUS “Wegverkeer - emissiefactoren standaard”).

Scheepvaart (AERIUS-bron 3 en 4)

In fase 1 van de gebiedsontwikkeling is een aanlegvoorziening voor schepen gepland, in de vorm van een steiger, bedoeld voor:

1. georganiseerd scheepvaartverkeer door ondernemers die in fase 2 van de gebiedsontwikkeling worden geworven;
2. andere – professionele – partijen die Ochten aandoen vanuit andere locaties langs de Waal.

Er zijn momenteel geen eenduidige verwachtingen beschikbaar van het mogelijke scheepvaartverkeer, dat gegenereerd zou kunnen worden in fase 2. Als richtlijn is aangenomen dat gemiddeld 4 keer per week (m.n. in het weekend) aangelegd zal worden door een rondvaartboot van 40 meter lang en door een watertaxi van 19 meter lang. De schepen kunnen niet tegelijkertijd aangemeerd zijn aan de steiger. Het gaat daarmee om $2 \times 208 = 416$ keer per jaar dat een schip aanlegt. Er wordt vanuit gegaan dat geen van deze schepen de Veerhaven Ochten als thuishaven zal hebben en dat ze dus niet voor langere tijd in de haven verblijven. Er zijn geen walstroomvoorzieningen in de haven en het langdurig gebruik van een dieselgenerator is niet toegestaan in de haven.

In de beoogde situatie is sprake van een toename van de scheepvaart van en naar de veerhaven. Bij het definiëren van de bronkenmerken voor scheepvaart in AERIUS Calculator is gekozen voor de sector Scheepvaart en de specifieke sector Binnenvaart: Aanlegplaats (7610).

Voor de emissies van de rondvaartboot en watertaxi is in AERIUS één vaarlijn naar de projectlocatie gemodelleerd. De effecten zijn in beeld gebracht als het stilliggen en varen vanuit de veerhaven tot aan het aansluitende doorgaande (vaar)wegennet, in dit geval de Waal (Vaarwegklasse Waal). De scheepvaartbewegingen op het bestaande doorgaande (vaar)wegennet gaan verder op in het heersende verkeersbeeld. Uitgangspunt hierbij is dat alle schepen via deze route zowel aankomen als vertrekken. Stilliggen vindt plaats aan het begin van de route in de veerhaven. Er is vooral activiteit van volledig geladen schepen (100% belading).

De schepen die ingezet worden, zijn als aantal ingevoerd in AERIUS. Voor de bepaling van de NO_x-emissie wordt daarmee gebruik gemaakt van de emissiefactoren zoals deze in AERIUS opgenomen zijn (zie factsheet “Binnenvaart - emissiefactoren varend/stilliggend”). Schepen zijn gemodelleerd als Motorvrachtschip Mo met een ligduur van 1 uur per aankomst/vertrek.

De beoogde situatie heeft een stikstofdepositie van 0,00 mol/ha/j tot gevolg.

5.1.5 Ecologische effectbeoordeling

Rijntakken

Habitatype H6120 Stroomdalgraslanden

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,01 mol N/ha/j ter hoogte van 0,03 ha stroomdalgraslanden waar thans nog sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). Deze tijdelijke projectbijdrage als gevolg van de Veerhaven is dermate gering, dat er geen sprake is van verzuiging of verzuring die van invloed is op de kwaliteit van het betreffende habitattypen die hier in goede kwaliteit voor komen ondanks de (beperkte en lokale) overschrijding. De toename heeft ook geen doorwerking in het toegepast regulier beheer omdat een tijdelijke bijdrage (maximaal 1 groeiseizoen) van 0,01 mol N/ha/j geen effect kan hebben op biomassagroei of soortensamenstelling. Daarvoor is een jarenlange blootstelling aan hogere deposities nodig. Voor de beoordeling is verder van belang dat al tijdens de aanlegfase lokaal ook sprake is van een kleine afname van stikstofdepositie als gevolg van het staken van het landbouwkundig gebruik van 6,5 ha per 1-1-2023. In de gebruiksfase zal hierdoor in een gebied van bijna 80 ha een maximale afname van 0,09 mol N/ha/j optreden. Ook op de 0,03 ha Stroomdalgrasland waar tijdens de aanlegfase sprake is van een tijdelijke zeer geringe toename tot maximaal 0,01 mol N/ha/j, is in de gebruiksfase sprake van afname. Hierdoor zal het netto projecteffect van de aanleg en gebruiksfase samen al binnen 1 tot enkele jaren een, weliswaar zeer kleine, netto afname van stikstofdepositie betekenen. Het projecteffect heeft geleid op voorgaande daarom op deze locaties geen significant negatieve gevolgen voor de aanwezige stroomdalgraslanden alsook vormt het geen belemmering voor de voorziene uitbreiding en verbetering van de kwaliteit.

Habitatype H91Fo Droge hardhoutooibossen

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,01 mol N/ha/j ter hoogte van 0,65 ha Droge hardhoutooibossen waar thans overigens nog geen sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). De achtergronddepositie is gem. 2006 en maximaal 2007 mol N/ha/j. Voor de droge hardhoutooibossen is de KDW van 2071 mol N/ha/j. Daarmee ligt de achtergronddepositie op de locatie waar een projectbijdrage van 0,01 mol/ha/j valt dus geheel onder de KDW, maar net binnen de KDW minus 70 mol die voor toetsing wordt aangehouden. Omdat het een tijdelijke bijdrage van 0,01 mol N/ha/j betreft op een situatie die thans niet overbelast is én de voornaamste knelpunten voor Droge hardhoutooibossen vooral liggen bij de geringe oppervlaktes, versnippering, afgenomen rivierdynamiek, verminderde sedimentatie en erosie, is met zekerheid te stellen dat deze tijdelijke aanvullende geringe depositiebijdrage op deze locaties daarom geen significant negatieve gevolgen geeft voor de aanwezige Droge hardhoutooibossen, alsook vormt deze tijdelijke depositie geen belemmering voor de voorziene uitbreiding en verbetering van de kwaliteit, mede omdat als gevolg van het uit

productie nemen van bemest grasland er een netto depositieafname op zal treden in de permanente gebruiksfase van het project.

Leefgebied Lgo7 Dotterbloemgrasland van veen en klei

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,01 mol N/ha/j ter hoogte van 0,95 ha Dotterbloemgrasland waar thans nog sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). De achtergronddepositie is gem. 1415 en maximaal 1513 mol N/ha/j. Voor Dotterbloemgrasland is de KDW 1429 mol N/ha/j. De achtergronddepositie ligt daarmee rond de KDW.

Toevoer van stikstof in Dotterbloemgrasland leidt tot een verhoogde productie van vooral grassoorten. Dotterbloemgrasland is voor de watersnip vooral van belang omdat hier voedsel, kleine invertebraten (ongewervelden), voor de kuikens gezocht wordt. Naar de doorwerking van stikstofdepositie op de insectenrijkdom en beschikbaarheid van deze insecten en andere ongewervelden voor vogelsoorten in voedselarme tot matig voedselrijke vochtige graslanden, zoals Dotterbloemgrasland, is geen onderzoek gedaan. Resultaten uit onderzoek aan (experimentele) bemesting, maaibeheer en auto-ecologisch onderzoek aan weidevogels levert wel belangrijke gegevens op die effecten van verhoogde stikstofdepositie aannemelijk maken. Onderzoek toonde aan dat bij een langdurige stikstofgift (landbouwbeemesting, vooral bij hoge dosering, maar ook bij een relatief beperkte gift van 100 kg N/ha/j = 7.000 mol N/ha/j) er steeds minder grote insecten voor komen. Als er meer kleine insecten zijn moeten jonge vogels meer insecten eten om voldoende voedsel binnen te krijgen, dit kost extra energie. Voor de watersnip, waarvan de nestvliedende kuikens gebruik moeten maken van Dotterbloemgraslanden om te foerageren, wordt verwacht dat zij waarschijnlijk zijn aangepast aan de vochtige omstandigheden en daardoor weinig gevoelig zijn voor vernatting van het microklimaat als gevolg van vervuiling.

Watersnip

De gebiedsanalyse (2017) concludeert dat stikstofdepositie een geringe rol speelt van de dalende trend in aantal, gezien de matige overbelasting op een relatief klein deel van het leefgebied. De verwachting is dat andere knelpunten voor deze soort waarschijnlijk de voornaamste oorzaak zijn. Vermoedelijk spelen verdroging en intensief regulier beheer de grootste beperkende factor. In het kader van het beheerplan zullen gebieden worden aangewezen waar het beheer en de inrichting wordt gericht op de aanwezigheid van de watersnip. Er zijn derhalve geen aanvullende stikstofgerelateerde maatregelen nodig geacht voor de watersnip. De bijdrage van het project Veerhaven Ochten is zeer klein en kortdurend. De achtergronddepositie ligt al rond de KDW en daarnaast is aannemelijk dat de watersnip weinig gevoelig is voor enige vervuiling en het daardoor vochtiger worden van het microklimaat van de habitat. Op basis daarvan kan uitgesloten worden dat de tijdelijke en marginale stikstofdepositiebijdrage van het project tot significant negatieve effecten kan leiden.

Leefgebied Lgo8 (+ZGlgo8) Nat, matig voedselrijk grasland

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,04 mol N/ha/j ter hoogte van 1,29 ha Nat, matig voedselrijk grasland waar thans nog sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). De achtergronddepositie is gem. 1605 en maximaal 1874 mol N/ha/j. Voor Nat, matig voedselrijk grasland is de KDW 1571 mol N/ha/j. De achtergronddepositie ligt daarmee rond tot licht boven de KDW.

Kwartelkoning

In de Rijntakken maakt deze soort gebruik van het habitatype H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden. Daarnaast maakt de kwartelkoning gebruik van het stikstofgevoelige leefgebied nat, matig voedselrijk grasland (Lgo8), dat in kenmerken overlapt met habitatype Glanshaver- en vossenstaarthooilanden en Kamgrasweide en Bloemrijk grasland (Lg11). De oorzaken voor de lage broedaantallen liggen naar verwachting overigens grotendeels buiten de Natura 2000-gebieden in Nederland. Beter beheer van potentiële broedlocaties is naar verwachting nodig om het doel van 160 broedpaar te kunnen herbergen, maar ook in de huidige situatie waarin vele tientallen geschikte locaties beschikbaar zijn blijft het aantal broedparen erg laag. Dit is een duidelijke indicatie dat de aantallen geschikte broedhabitats in de huidige condities niet de beperkende factor zijn voor het halen van de instandhoudingsdoelstellingen. Daarom heeft een tijdelijke en zeer beperkte stikstofdepositie op thans niet gebruikte broedlocaties van Lgo8 geen effect op het behalen van de instandhoudingsdoelen.

Watersnip

Zie bij Lgo7.

Leefgebied Lg11 (+ZGLg11) Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,09 mol N/ha/j ter hoogte van 42,4 ha Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland waar thans nog sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). De achtergronddepositie is gem. 1492 en maximaal 1775 mol N/ha/j. Voor Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland is de KDW 1429 mol N/ha/j. De achtergronddepositie ligt daarmee net boven de KDW.

Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland zijn vooral van belang als leefgebied voor de kwartelkoning. Stikstofdepositie heeft een vermestend en verzurend effect op kamgrasweiden op klei. Naar de effecten van stikstofdepositie op de VR-soorten is geen onderzoek gedaan, maar onderzoek naar effecten van (experimentele) bemesting en maaibeheer in graslanden en autecologisch onderzoek aan weidevogels levert wel belangrijke gegevens op die effecten van verhoogde stikstofdepositie aannemelijk maken. Hoewel niet onderzocht, zijn kuikens van kwartelkoning misschien gevoelig voor een koeler en natter microklimaat als gevolg van verruiging. Het is dus mogelijk dat als gevolg van de toename van de stikstofdepositie tijdens de aanlegfase er een marginale toename zal zijn van de groei van de biomassa van met name grassen en dat dit het leefgebied van de kwartelkoning kan beïnvloeden. Het realiseren van het project zal er daarentegen

juist voor zorgen dat door het omvormen van intensief agrarisch grasland tot natuurlijk kruidenrijk grasland het plangebied geschikt(er) wordt voor de kwartelkoning. Voor de beoordeling is verder van belang dat al tijdens de aanlegfase lokaal ook sprake is van een kleine afname van stikstofdepositie als gevolg van het staken van het landbouwkundig gebruik van 6,5 ha. Het projecteffect heeft daarom op deze locaties geen significant negatieve gevolgen voor de aanwezige stroomdalgraslanden alsook vormt het geen belemmering voor de voorziene uitbreiding en verbetering van de kwaliteit die gelden als instandhoudingsdoelstelling voor de kwartelkoning.

Binnenveld

Habitattype H6410 Blauwgraslanden

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,01 mol N/ha/j ter hoogte van 4,37 ha Blauwgrasland waar thans sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). De achtergronddepositie is gem. 1210 mol/ha/j en maximaal 1287 mol N/ha/j op de hexagonen waar voor het project een toename berekend is. Voor Blauwgrasland is de KDW 1071 mol N/ha/j. Daarmee is er dus een relatief beperkte overschrijding van de KDW. De kwaliteit van Blauwgrasland in Binnenveld is overwegend goed. Deze projectbijdrage als gevolg van de Veerhaven is tijdelijk en dermate gering, dat er geen sprake is van een (waarneem-/meetbaar) effect in de vorm van verzuuring of verzuring die van invloed is op de kwaliteit van het habitattype. De toename heeft ook geen doorwerking in het toegepast regulier beheer (maaïen en afvoeren) omdat een tijdelijke bijdrage (maximaal 1 groeiseizoen) van 0,01 mol geen effect kan hebben op biomassagroei of soortensamenstelling. Daarvoor is een jarenlange blootstelling aan hogere deposities (relevante bijdragen) nodig. Voor de beoordeling is verder van belang dat in de gebruiksfase sprake is van een afname van stikstofdepositie in Binnenveld van maximaal 0,01 mol/ha/j over 1,68 ha. Omdat de afname en depositie permanent is, is aannemelijk dat ook op de overige hectares van Blauwgrasland een afname zal optreden. Het projecteffect heeft daarom op deze locaties geen significant negatieve gevolgen voor de aanwezige Blauwgraslanden alsook vormt het geen belemmering voor de voorziene uitbreiding van het areaal en behoud van de kwaliteit.

Habitattype H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)

De effecten van het project zijn vergelijkbaar met die op Blauwgrasland. Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke toename van stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N/ha/j ter hoogte van 1,13 ha Trilvenen waar thans sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). De achtergronddepositie is gem. 1206 mol N/ha/j en maximaal 1257 mol N/ha/j op de hexagonen waar voor het project een toename berekend is. Voor Trilvenen is de KDW 1214 mol N/ha/jr. Daarmee is er dus een marginale overschrijding van de KDW of blijft deze er zelfs net onder. Omdat gekeken is naar de KDW -70 mol, wordt ook depositie op hexagonen met een depositie net onder de 1214 mol meegerekend. Omdat de achtergronddepositie al rond de KDW ligt, is het onwaarschijnlijk dat een dergelijke geringe, tijdelijke projectbijdrage aan stikstofdepositie nog een rol van betekenis speelt in het behalen van de doelstellingen. De kwaliteit van Trilvenen in Binnenveld is deels goed en deels matig. Deze projectbijdrage als gevolg van de Veerhaven is tijdelijk en dermate gering én de achtergronddepositie ligt rond de KDW (waaronder

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
20 van 46

zeker geen effecten meer zijn) dat er geen sprake is van een effect in de vorm van verruiging die van invloed is op de kwaliteit van het habitatype. De toename heeft ook geen doorwerking in het toegepast regulier beheer (maaien en afvoeren) omdat een tijdelijke bijdrage (maximaal 1 groeiseizoen) van 0,01 mol N/ha/j geen effect kan hebben op biomassagroei of soortensamenstelling. Daarvoor is een jarenlange blootstelling aan hogere deposities (relevante bijdragen) nodig. Ook voor dit habitatype geldt bovendien dat er in de gebruiksfase sprake zal zijn van een zeer marginale afname van de stikstofdepositie. Hierdoor zal het netto projecteffect binnen enkele jaren een, weliswaar zeer kleine, afname van stikstofdepositie betekenen voor heel het areaal van dit habitatype. Het projecteffect heeft daarom op deze locaties geen significant negatieve gevolgen voor de aanwezige Trilvenen alsook vormt het geen belemmering voor de voorziene uitbreiding van het areaal en verbetering van de kwaliteit.

5.1.6 Beoordeling van de effecten van stikstofdepositie

Tijdelijke aanlegfase

- Tijdens de aanlegfase is er sprake van een tijdelijke toename van stikstofdepositie van 0,09 mol/ha/j op Natura 2000-gebied Rijntakken en een toename van 0,01 mol/ha/j op Natura 2000-gebied Binnenveld.
- Tijdens de aanlegfase is er sprake van een afname van stikstofdepositie van 0,01 mol/ha/j op Natura 2000-gebied Rijntakken en een afname van 0,01 mol/ha/j op de Veluwe.

Beoogde situatie (gebruiksfase)

- In de beoogde situatie is er geen sprake van een toename aan stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.
- In de beoogde situatie is er sprake van een permanente afname aan stikstofdepositie van 0,09 mol/ha/j op Natura 2000-gebied Rijntakken, een afname van 0,01 mol/ha/j op Binnenveld en een afname van 0,02 mol/ha/j op de Veluwe.

Het project heeft twee aan elkaar gekoppelde hoofddoelen:

1. Ontwikkelen van nieuwe natuur in voormalig landbouwgebied en versterken van riviernatuur;
2. Versterken van de recreatieve mogelijkheden van het gebied.

Ten behoeve van de nieuwe natuur en het versterken van natuur wordt een nieuwe meestromende geul gegraven. Hierdoor komt er meer ondiep stromend water als habitat bij en worden er brede moeras- en oeverzones aangelegd. De resterende graslanden zullen als ruige onbemeste graslanden beheerd worden. Hiermee worden zowel Natura 2000- als KRW doelen gediend (zoals leefgebied kwartelkoning en habitatype Slikkige rivieroeveren).

De gebiedsontwikkeling gaat worden gerealiseerd in combinatie met de dijkversterking Neder-Betuwe. Dit betekent in praktijk dat de werkzaamheden voor de realisatie van de gebiedsontwikkeling naar verwachting uitgevoerd gaan worden in de periode 2024-2028, zodat het

aanbod van vrijkomende grond uit de gebiedsontwikkeling in tijd aansluit bij de vraag naar grond die ontstaat vanuit de realisatie van de dijkversterking. Tijdens de aanlegperiode zal er daardoor op veel momenten geen sprake zijn van werkzaamheden en dus geen emissie, terwijl er als gevolg van het uit gebruik nemen van de bemeste graslanden per 1-1-2023, wel sprake is van een permanente afname van stikstofemissie en depositie op stikstofgevoelige habitattypes en leefgebieden.

Wij onderschrijven de conclusies uit de ecologische effectbeoordeling in de Passende beoordeling. Significant negatieve effecten tijdens de aanlegfase kunnen op voorhand worden uitgesloten.

5.2 Overige gebiedseffecten

Het plangebied ligt binnen Natura 2000-gebied Rijntakken. Het voor het plangebied relevante deel van Natura 2000-gebied “Rijntakken” is aangewezen onder de Vogelrichtlijn. Dat betekent in beginsel dat in dit gebied alleen instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van onder de Vogelrichtlijn beschermde natuurwaarden relevant zijn. Natuurwaarden zoals bedoeld onder de Habitatrichtlijn (i.e. Habitattypen en Habitatrichtlijnsoorten) genieten hier in beginsel geen bescherming.

5.2.1 In de aanvraag beschreven natuurwaarden

Habitatrichtlijnsoorten

Kamsalamander en bever

Kamsalamander en bever vormen een uitzondering conform het aanwijzingsbesluit voor Natura 2000-gebied “Rijntakken” (Ministerie van Economische Zaken 2017); zij genieten ook in Vogelrichtlijngebied bescherming in dit Natura 2000-gebied vanwege de verbindende functie van de Waal en uiterwaarden voor deze soorten. Het leefgebied van de kamsalamander bestaat uit laag-dynamisch, geïsoleerd gelegen voortplantingswater en nabijgelegen landhabitat. Dergelijk biotoop, zo laat veldonderzoek zien, ontbreekt geheel in het plangebied volgens de passende beoordeling, waardoor kamsalamander ook afwezig is. Door het optimaliseren van de oevers van de plas ten noorden van de geul en het toevoegen van takkenrillen leidend naar het huidige wilgenbos, wordt het gebied geschikter gemaakt als voortplantings- en winterhabitat voor deze soort.

De bever bekend uit de omgeving van het plangebied. Zo is nabij Dodewaard een burcht bekend in een van de nevengeulen. Het rationele gebruik van het plangebied, gecombineerd met een gebrek aan (ooi)bos, bijvoorbeeld, maakt dat binnen het plangebied voor de bever nauwelijks geschikt leefgebied aanwezig is. Het is bij uitstek een soort van het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De soort heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en es. Vanwege het ontbreken van bossen op de oevers binnen het plangebied is uitgesloten dat het plangebied in zijn huidige vorm een (essentiële) functie kan hebben voor de bever.

Meervleermuis

Er zijn geen waarnemingen bekend van de meervleermuis in het plangebied en in de ruime omgeving daarvan, maar er is ook niet volledig onderzoek naar gedaan. Meervleermuizen jagen tot op 10-20 km van hun verblijfplaatsen en moeten daarom grote afstanden afleggen naar het uiteindelijke jachtgebied. Dit betreft vaak gebruikte vliegroutes welke vooral via kanalen, beken, vaarten en brede sloten wordt afgelegd. Boven land volgen ze vaak lijnvormige landschapselementen als bomenrijen, houtwallen en dijken. Daarnaast hebben ze winterverblijfplaatsen waarnaar ze ook vliegroutes hebben. Meervleermuizen foerageren vlak boven het wateroppervlak. Mogelijk wordt gefoerageerd boven het wateroppervlak binnen het projectgebied.

Broedvogels

Het plangebied is aangemerkt als (mogelijk) bezet geschikt leefgebied voor de broedvogels oeverzwaluw, kwartelkoning, porseleinhoen, zwarte stern, aalscholver, blauwborst, dodaars en ijsvogel. Op grond van veldonderzoek ontbreken in de huidige situatie in het plangebied geschikte leefgebieden voor broedvogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd. Alleen de oeverzwaluw is in de huidige situatie bekend uit het plangebied; een soort ten aanzien waarvan het geldende instandhoudingsdoel in Natura 2000-gebied Rijntakken ruim gehaald wordt (Provincie Gelderland 2019). De soort kent nestgelegenheid ter plaatse van de oude veerhaven.

Niet-broedvogels

Het plangebied is aangemerkt als (mogelijk) geschikt leefgebied voor de niet-broedvogels aalscholver, fuut, goudplevier, grutto, kemphaan, kievit, kleine zwaan, nonnetje, meerkoet, pijlstaart, scholekster, smient, toendrarietgans, tureluur, wintertaling, kraakeend, kuifeend, bergeend, tafeleend, slobbeend, wilde eend en wulp.

Steltlopers

De instandhoudingsdoelstellingen van het Rijntakkegebied omvatten zeven steltlopersoorten. Het projectgebied zelf is in de huidige situatie weinig geschikt voor steltlopers. De waarnemingen van steltlopers (goudplevier, grutto, kievit, tureluur) zijn geconcentreerd in het middendeel van het studiegebied en in de oeverzone, waarbij de aantallen laag zijn. De scholekster concentreert zich voor het broedseizoen in de oeverzone van het studiegebied. De wulp komt regelmatig in het gebied voor. De kemphaan is de afgelopen 5 jaar niet geteld in het telgebied.

Zwanen

Kleine zwaan en wilde zwaan maken geen gebruik van het plangebied, in tegenstelling tot de herbivore watervogels kolgans, grauwe gans en brandgans, die het plangebied als foerageergebied gebruiken. Smient is hierop een uitzondering; de droge graslanden zijn op dit moment ongeschikt als foerageergebied voor deze soort, getuige ook de waarnemingen en de beperkte aantallen die in het telgebied geteld zijn. Smienten die in het plangebied geteld zijn worden vooral in de westelijke plas waargenomen, waar geen aantasting voorzien is. De toendrarietgans is al jaren niet meer

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
23 van 46

waargenomen in het plangebied. Uit tellingen van SOVON en het meer gedetailleerde en meer recente veldonderzoek ten behoeve van dit project blijkt dat het plangebied in de huidige situatie voor de kleine zwaan, smient en toendrarietgans geen belangrijk leefgebied vormt.

Visetende watervogels

Door het ontbreken van groter open water in het plangebied, met uitzondering van de poel in het westen en de rivier waar geen ingrepen zijn voorzien, is het plangebied ongeschikt voor visetende watervogels als fuut, aalscholver en nonnetje. Het haventje van de veerstoep wordt vrijwel niet gebruikt (NDFF 2021). De waterplas in het westelijke deel zal ongetwijfeld af en toe bezocht worden door een visetende watervogel, maar dit vormt door zijn beperkte oppervlakte en diepte geen foerageergebied van betekenis. Waarnemingen van futen vinden vooral plaats bij de vluchthaven.

Eenden

Het plangebied is in de huidige situatie ongeschikt als leefgebied voor de duikeenden tafeleend en kuifeend. Er zijn enkele waarnemingen van groepen kuifeenden (maximaal 25 exemplaren in maart 2013) bij de veerstoep en van enkele kuifeenden en tafeleenden op het westelijke plasje. De tafeleend is daar twee keer waargenomen. Beide keren betrof het één. De meerkoet gebruikt het open water om te rusten en foerageert vooral in de winter op gras langs de oever. De oevers van het plangebied zijn in steen gezet en daardoor minder geschikt voor de soort. Ook maakt de meerkoet gebruik van de waterplas in het westelijk deel van het plangebied. Uit de telgegevens blijkt dat de slobbeend en pijlstaart de afgelopen 5 jaar geen gebruik gemaakt hebben van het plangebied. De wintertaling is in zeer lage aantallen geteld binnen het SOVON-telgebied buiten het plangebied. Dit is in lijn met het ontbreken van geschikt foerageergebied als slikgebieden en plas-dras situaties in het gebied. Omdat slikgebieden en plas-dras situaties ontbreken in het gebied, kan het plangebied ook geen functie hebben voor grondeenden slobbeend, pijlstaart, wintertaling, bergeend, krakeend en wilde eend. Grondeenden worden in lage aantallen op de waterplas in het westelijk deel van het plangebied geteld, met name wilde eend en in mindere mate krakeend.

Ganzen

Kolgans, grauwe gans en brandgans gebruiken het plangebied als foerageergebied. De uiterwaard is niet van belang als slaapplek voor ganzen. Aangezien er geen groot open water aanwezig is, heeft het plangebied in de huidige situatie ook geen potentie als slaapplek.

De voorgenomen activiteit kent grote overlap met het gebied dat volgens Bremer et al. (2020) wordt aangemerkt als kerngebied voor foeragerende ganzen. Toendrarietgans is afgelopen jaren niet waargenomen in het plangebied.

5.2.2 In de aanvraag beschreven relevante factoren

Oppervlakteverlies

De aanleg van het hoogwatervrij terrein, de geul, de maaiveldverlaging en het toekomstige recreatieve gebruik leidt tot oppervlakteverlies binnen het Natura 2000-gebied.

Verstoring

Bij de ontgrondingswerkzaamheden kan verstoring optreden door geluid (aanwezigheid van mensen, gebruik van materieel), trillingen (materieel) licht en optische verstoring. Daarnaast kan verstoring van (leefgebied van) vogelsoorten optreden door het toegenomen recreatieve gebruik.

5.2.3 In de aanvraag beschreven negatieve effecten van de gevraagde activiteiten, behalve de effecten van stikstof

Oppervlakteverlies

(Broed)vogels

Van de vogelsoorten waarvoor in het plangebied geschikt leefgebied aanwezig is zit een groot deel onder het instandhoudingsdoel. De voorgenomen activiteit conflicteert door oppervlakteverlies mogelijk met instandhoudingsdoelstellingen die in Natura 2000-gebied Rijntakken gelden ten aanzien van de broedvogels oeverzwaluw, kwartelkoning, porseleinhoen, zwarte stern en de niet-broedvogels goudplevier, grutto, kemphaan, kievit, kleine zwaan, wilde zwaan, meerkoet, pijlstaart, scholekster, tureluur, wintertaling, slobbeend, wilde eend en wulp.

Ganzenfoerageergebied

Door het verdwijnen van intensief gebruikt grasland binnen het projectgebied zal foerageergebied van grasetende watervogels zoals ganzen (kolgans, grauwe gans, brandgans, toendrarietgans) smient en zwanen afnemen en wordt het gebied minder geschikt voor deze soorten. Ook de toename van opgaande structuren in de vorm van bos kan ervoor zorgen dat het oppervlak aan foerageergebied afneemt. De voorgenomen activiteit kent grote overlap met het kerngebied voor foeragerende ganzen.

Zo zal een deel van dat gebied verdwijnen ten bate van de nieuwe geul en wordt vrijwel het gehele gebied jaarrond opengesteld voor bezoekers. Duidelijk is dat de voorgenomen activiteit mogelijk conflicteert met de ten aanzien van de aanwezige grasetende watervogels in Natura 2000-gebied Rijntakken geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Gezien het grote areaal dat minder tot niet geschikt wordt voor deze verstoringsgevoelige soortgroep, is niet uitgesloten dat het om significant negatieve effecten gaat. Het effect is nader uitgewerkt in de passende beoordeling en leefgebiedenanalyse.

Verstoring

(Broed)vogels

Vanuit andere wetgevingssporen (Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming) is het verstoren van broedende vogels niet toegestaan en wordt daarvoor nooit ontheffing verleend. Dat betekent dat van wetswege vaststaat dat de aanlegfase zo vormgegeven zal moeten worden, dat verstoring van broedende vogels als oeverzwaluw wordt voorkomen. Hiervoor zijn al tal van

maatregelen uitgekristalliseerd, waarbij niet werken in het broedseizoen de meest eenvoudige is. Verstoring van broedvogels zoals de oeverzwaluw is dan ook uitgesloten.

De toenemende recreatiedruk maakt dat het plangebied mogelijk minder geschikt wordt voor foeragerende ganzen en als leefgebied voor (broed)vogels. In de passende beoordeling en leefgebiedenanalyse is het effect nader onderzocht.

Meervleermuis

De voorziene ingrepen in het landschap als gevolg van het project geven geen afname van de kwaliteit van het gebied als foerageergebied voor de meervleermuis. Door de aanleg van de geul verbetert de kwaliteit van het gebied zelfs als foerageergebied en de geul kan ook als vliegroute fungeren. Verschillende werkzaamheden kunnen in de aanlegfase resulteren in verstoring door verlichting. Meervleermuis is daarbij vooral gevoelig voor verstoring door licht. Verstoring door licht treedt voornamelijk op als er in de actieve periode van de meervleermuis (tussen april en oktober tussen zonsondergang en zonsopkomst) kunstlicht aanwezig is.

5.2.4 In de passende beoordeling beschreven significante effecten van de gevraagde activiteiten

Oppervlakteverlies en verstoring (broed)vogels

De gebiedsontwikkeling bestaat uit drie zones met een verschillend beoogd gebruik. Binnen deze zones worden in het kader van de gebiedsontwikkeling verschillende inrichtingsmaatregelen en een bepaald beheer voorzien.

Het beheer is beschreven in het Beheer- en onderhoudsplan voor de gebiedsontwikkeling, dit is opgenomen in bijlage 7. De combinatie van de drie zones en de inrichtingsmaatregelen leidt tot een kaart met verschillende deelzones met elk een verandering in inrichting en gebruik (zie figuur 1 in bijlage 6). Vervolgens is voor elk van de deelzones bepaald welk type effect de geplande herinrichting, beheer en gebruik hebben op de leefgebieden van (broed)vogels (zie figuur 2 in bijlage 6).

Daarop is onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten vogels. Bijvoorbeeld voor watergebonden vogels is de aanleg van de geul een positieve ontwikkeling, terwijl dat voor andere soorten achteruitgang van (voornamelijk potentieel) foerageergebied betekent. Voor de kwartelkoning is er bijvoorbeeld sprake van een afname van oppervlak potentieel leefgebied door de geul, maar een kwaliteitsverbetering door de inrichting en het beheer van het resterende gebied waardoor feitelijk geschikt leefgebied ontstaat. Voor veel (broed)vogelsoorten is de oppervlakte van de verslechtering (=afname potentieel nog in te richten gebied) groter dan de oppervlakte van de verbetering (=feitelijk in te richten potentieel leefgebied). Toch betekent dit netto voor deze soorten een verbetering. Immers, in de huidige situatie is het hele als leefgebied gekarteerde deel van het plangebied niet of nauwelijks geschikt als leefgebied. Na de herinrichting zal een deel geschikt gemaakt zijn en is een ander deel definitief niet meer geschikt, althans niet voor die specifieke

soort. In de praktijk zal het hele plangebied heringericht worden waarbij verschillende delen voor verschillende soorten een goed ingericht leefgebied op zullen leveren. In totaal zal na herinrichting het grootste deel van het plangebied bestaan uit verschillende habitats die ook voor verschillende vogelsoorten geschikt zijn als feitelijk leefgebied. Voor de kolgans, grauwe gans, brandgans, toendrarietgans en smient is een draagkrachtberekening uitgevoerd, wat hieronder in de kop *“Oppervlakteverlies en verstoring ganzenfoerageergebied”* wordt toegelicht.

Zone 3 heeft een gecombineerde functie: zowel natuur (geul en inrichting geschikt voor bepaalde vogelsoorten) als recreatie (struinp pad). Recreatie is een neven doel, het wordt wel gefaciliteerd maar niet gestimuleerd. Omdat het doel zowel natuur als recreatie is, is het gewenst om het struinp ad conform plan te behouden. Ook wanneer het struinp ad wordt aangelegd, gaat het oppervlak aan leefgebied en de kwaliteit er per saldo voor de vogelsoorten kwartelkoning en porseleinhoen op vooruit. In de huidige situatie is het plangebied namelijk niet geschikt als leefgebied voor deze soorten, maar door het nieuwe beheer ontstaat geschikt leefgebied. De verstoringsafstand van porseleinhoen en kwartelkoning ligt op 100 meter. Het struinp ad valt daarbinnen, echter is de verwachting dat dit pad zeer extensief gebruikt zal worden en het gebruik ervan wordt ook niet gestimuleerd. Om de verstoring van de (broed)vogelsoorten zoveel mogelijk te voorkomen worden maatregelen getroffen. Ten eerste is het pad in het ontwerp zover mogelijk bij de geul vandaan gelegd. Door de aanleg van het pad worden uitwaaiende wandelaars zoveel mogelijk beperkt. De voorspelbaarheid in de bewegingen van wandelende mensen wordt daarnaast vergroot door de aanleg van een vast pad, waardoor gewinning voor de vogels kan toenemen en de mate van verstoring zal afnemen. Om voldoende dekking voor kwartelkoning in het broedseizoen te kunnen bieden, wordt de vegetatie in het voorjaar en zomer hoog gehouden. Dit kan bereikt worden door jaarrond een lage begrazingsdruk te hanteren of door enkel in de winter te begrazen met een hogere begrazingsdruk. Dit is opgenomen in het beheer- en onderhoudsplan in bijlage 7. Ten tweede zijn verboden op het pad van toepassing die met bebording worden aangegeven (alleen niet toegankelijk tussen oktober en april, alleen op het uitgemaaid pad wandelen, geen honden toegestaan, alleen tussen zonsopgang en –ondergang toegestaan). Ten derde worden bij het pad geen recreatieve voorzieningen (geen bankjes, afvalbakken of informatieborden) getroffen. Het pad wordt ‘zo onaantrekkelijk mogelijk’ gemaakt. Van belang is dat de ontwikkeling van de vogelsoorten wordt gemonitord. Dit is opgenomen in voorschrift 14 van het besluit. Hiermee kan ook worden bijgestuurd wanneer blijkt dat er negatieve effecten zijn op de aanwezige doelsoorten. Bij het struinp ad wordt bebording geplaatst waarop de regels zijn aangegeven. Voor het handhaven van deze regels zijn de terreineigenaar en de boa verantwoordelijk. Vanuit de terreineigenaar zullen gebiedscongiërges fungeren als oog en oor en aanspreekpunt voor de omgeving. Daarnaast heeft de beheerder van het terrein de verantwoordelijkheid om verstoring te voorkomen en op te treden tegen verstorende activiteiten (algemene zorgplicht, art 1.11 Wnb). Bij gerichte handhavingsmeldingen zal een toezichthouder van de provincie handhavend optreden.

Voor de broedvogels kwartelkoning, porseleinhoen, oeverzwaluw en zwarte stern en voor de niet-broedvogels goudplevier, grutto, kemp haan, kievit, scholekster, tureluur en wulp die op dit

moment onder hun doel zitten, leidt het project tot een netto afname aan (potentieel) geschikt leefgebied. Significante negatieve effecten van het project op de instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten in Natura 2000-gebied Rijntakken kunnen zonder mitigerende maatregelen niet uitgesloten worden.

Oppervlakteverlies en verstoring ganzenfoerageergebied

In het gehele gebied (inclusief zone 3) wordt agrarisch grasland omgevormd tot natuurlijk, kruidenrijk grasland, waardoor de draagkracht als foerageergebied voor grasetende watervogels (kleine zwaan, wilde zwaan) en ganzen (kolgans, grauwe gans, brandgans, toendrarietgans) en smient afneemt. Om welke gebieden het gaat per zone is weergegeven in figuur 1 in bijlage 5. In totaal verdwijnt er 10 ha aan kernfoerageergebied voor ganzen.

Om te bepalen in hoeverre de herinrichting in het gebied zal resulteren in een significante aantasting van het foerageergebied, waardoor de instandhoudingsdoelstellingen voor de foerageerfunctie van Natura 2000-gebied Rijntakken voor overwinterende ganzen in gevaar kunnen komen is een draagkrachtanalyse uitgevoerd. Het plangebied bestaat vrijwel geheel uit voor ganzen optimaal geschikt foerageergebied, namelijk intensief gebruikt agrarisch grasland. Het projectgebied bevindt zich niet in kerngebied van toendrarietgans. In totaal neemt de draagkracht voor foeragerende ganzen af met 9,69 ha., waardoor er mogelijk een conflict is met de instandhoudingsdoelstellingen voor foeragerende ganzen. Voor de berekening van het draagkrachtverlies is uitgegaan van volledig ongeschikt worden van het gebied, hoewel ganzen in praktijk nog wel in enige mate van het gebied gebruik kunnen maken, met name de oevers van de nieuwe geul.

Om het daadwerkelijke draagkrachtverlies als gevolg van de voorgenomen activiteit te bepalen worden de hectares in de huidige en toekomstige situatie vermenigvuldigd met de draagkrachtcijfers per gewastype en per gebruiksintensiteit. Hier betreft het uitsluitend kerngebied. De methodiek volgend geldt dan dat de draagkracht als gevolg van de voorgenomen activiteit maximaal $9,69 \times 11,7 = 113,3$ kolganseenheden (kge) afneemt. Om in beeld te krijgen of de resterende draagkracht per soort nog toereikend is om de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar te brengen, moet het draagkrachtverlies ten gevolge van het project worden teruggerekend op soortniveau. Uit de berekening blijkt dat de draagkracht voor brandgans, grauwe gans en kolgans ook na aanleg van de geul nog voldoende is voor het behalen van de voor Natura 2000-gebied Rijntakken geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (tabel 1 in bijlage 5). Hetzelfde geldt voor toendrarietgans en smient. Gezien de relatief lage aantallen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de kleine zwaan (100) en wilde zwaan (30) ten opzichte van de overige grasetende overwinterende watervogels, kan ook voor deze soorten geconcludeerd worden dat er voldoende draagkracht binnen het plangebied over blijft. Daarnaast kunnen deze soorten profiteren van de flauwe oevers langs de geul (zone 3) en maaiveldverlagingen in zone 2.2. (figuur 1 in bijlage 6).

Gebieden die nu gebruikt worden door ganzen om te foerageren gaan omgezet worden in een gebied met functies voor andere natuurwaarden die als waardevoller beoordeeld zijn. De huidige inrichting en gebruik van het plangebied draagt maar beperkt bij aan natuurdoelen. In de

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
28 van 46

toekomstige inrichting zal een grotere variatie aan habitats en leefgebieden ontstaan waardoor bijgedragen wordt aan een groter aantal natuurdoelen. Het wordt daarmee nadrukkelijk als een verbetering en daardoor als netto een positief effect op natuurwaarden gezien. En dat zal inderdaad ten koste gaan van een deel van de huidige natuurwaarden (ganzenfoerageergebied) maar niet ten koste van de instandhoudingsdoelstellingen daarvoor. De effectscore (effect op de instandhoudingsdoelstelling) blijft daarom neutraal.

Op basis van de verstoringafstand van 200 m is aangenomen dat gebieden waar recreatie wordt toegestaan volledig ongeschikt worden als foerageergebied voor overwinterende ganzen, uitgezonderd zone 3 waar alleen recreatief gebruik in de zomermaanden is toegestaan (de periode dat ganzen het gebied niet gebruiken). Er verdwijnt in totaal ca. vier ha aan ganzenfoerageergebied door verstoring door recreatie. Door deze maatregelen treedt verstoring door recreatie vooral bij op aan de rand van het ganzenrustgebied, waar in de huidige situatie ook als sprake is van enige verstoring, en blijft de rust in een belangrijk deel van het plangebied behouden in de periode die voor ganzen belangrijk is.

Het is voor de effectbepaling van het project van belang de toekomstige situatie met de huidige situatie te vergelijken. Het oostelijke deel (toekomstige deelgebied 1) heeft in de huidige situatie al een tamelijk druk recreatief gebruik. Dagelijks laten mensen in dit deelgebied hun hond uit of gaan een rondje lopen langs het water. De huidige verstoring als gevolg van vooral de aanwezigheid van mensen (en honden) is frequent. In de toekomstige situatie zal het aantal bezoekers hier naar verwachting verder toenemen. Deze bezoekers zullen vooral naar het gebied gaan bij aantrekkelijke weersomstandigheden, net als in de huidige situatie. Het is niet te verwachten dat bij het toekomstig gebruik tijdstippen en duur dat verstoring op zal treden veel zal toenemen, het zal vooral de intensiteit verhogen. In de huidige situatie wordt deelgebied 1 daarom al als verstoord aangemerkt en zal alleen tijdens relatief slechte weersomstandigheden en in de nacht, als er geen recreanten zijn, eventueel geschikt zijn als ganzenrustgebied. De verwachting is dat dit in de toekomstige situatie niet veel zal veranderen en dus net als nu hooguit bij onaantrekkelijke weersomstandigheden en in de nacht door ganzen als marginaal rustgebied gebruikt zal worden.

Deelgebied 2 ligt direct langs de Waalbandijk. Op deze weg komen dagelijks veel auto's en vaak ook veel fietsers en motoren langs. Onderaan de dijk, op het schouwpad, lopen vrijwel dagelijks mensen een rondje met de hond of wandelen daar. Dit schouwpad loopt globaal op 200 – 300 meter van de Waal. Indien uitgegaan wordt van een verstoringafstand voor ganzen van 200 m, dan zal het huidige gebruik van zowel de dijk als het schouwpad in dit zeer open landschap dus dagelijks vele malen tot verstoring van daarvoor gevoelige vogels in deelgebied 2 en 3 leiden. Het gebruik als rustgebied zal daarom vooral beperkt zijn tot de nacht en ongunstige weersomstandigheden als er geen wandelaars zijn. Hier komt bij dat er in de huidige situatie een aangegeven wandelroute vanaf de dijk dwars door deelgebied 2 en 3 tot aan de Waal loopt die een rondje door deelgebied 2 en 3 maakt. Ook dit pad wordt dagelijks gebruikt tenzij het slecht weer of bij te hoge waterstand. Gebruik van deze wandelroute zorgt voor een vrijwel dagelijkse verstoring van het gehele

deelgebied 2 en 3. De huidige geschiktheid als ganzenrustgebied van deelgebied 2 en 3 wordt dus al serieus begrensd door huidige verstoringende recreatieve activiteiten. In de toekomstige situatie zal het gebruik van deelgebied 2 niet veel veranderen. Het is aannemelijk dat bij mooi weer het aantal bezoekers dat gebruik maakt van het wandelpad hoger zal zijn dan in de huidige situatie. Omdat het huidige gebruik ook al tot verstoring leidt, zal een hoger bezoekersaantal, maar tijdens globaal dezelfde periodes (mooi weer, overdag), niet tot een relevante verandering van verstoring leiden.

Voor deelgebied 3 zal de toekomstige situatie wel een verandering geven. Omdat dit gebied in de huidige situatie in de winterperiode wel, en in de toekomstige situatie niet toegankelijk zal zijn, zal de recreatiedruk hier afnemen. Omdat de afstand tot het wandelpad in deelgebied 2 rond de 200 m legt, is de verwachting dat gebruik van het wandelpad in deelgebied 2 tot enige verstoring van ganzen in deelgebied 3 zal leiden. Deze verstoring zal echter zeker minder zijn dan in de huidige situatie waarbij recreanten dwars door deelgebied 3 kunnen wandelen.

In de huidige situatie is er al vrij veel verstoring waardoor de geschiktheid van het gebied als ganzenrustgebied beperkt is. In de toekomstige situatie zal het gebruik van deelgebied 1 zeker toenemen, maar zal de verstoring in tijd en ruimte in deelgebied 1 en 2 niet veel veranderen en in deelgebied 3 zelfs afnemen. Op basis van bovenstaande is uitgesloten dat sprake is van significante negatieve effecten ten aanzien van de voor brandgans, grauwe gans, kolgans, toendrarietgans, smient, kleine zwaan en wilde zwaan geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen in Natura 2000-gebied Rijntakken ten gevolge van de voorgenomen activiteit.

5.2.5 In de aanvraag voorgestelde mitigerende maatregelen

In de aanvraag zijn mitigerende maatregelen opgenomen om significante effecten op (broed)vogels te voorkomen.

Algemeen

De werkzaamheden worden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang en er wordt geen kunstlicht gebruikt voor of na deze tijden. Daarmee wordt verstoring door licht op foeragerende vleermuizen zoveel mogelijk voorkomen.

Het verwijderen van bomen en struiken vindt plaats buiten het broedseizoen van vogels (oeverzwaluw), lopend van 15 maart tot 1 september. Indien dit niet mogelijk is vindt er voorafgaand aan de rooiwerkzaamheden een nestcontrole plaats. Op locaties waar de bovengrond tijdens het broedseizoen moet worden verwijderd, wordt de vestiging van broedvogels voorkomen.

Oppervlakteverlies (broed)vogels

Om de nadelige gevolgen voor de functie als leefgebied voor (broed)vogels zoveel mogelijk te beperken zit in het ontwerp een duidelijke zonering van gebruik. Het betreft drie zones, die verschillen in recreatiedruk en verschillen in ruimte voor de natuur, zoals beschreven in bijlage 4 Ontwerp- en inrichtingsplan. De belangrijkste regels voor zone 2 en 3 zijn: wandelen op het

uitgemaaid pad, en geen toegang voor honden, en toegang tussen zonsopgang en zonsondergang. Voor zone 3 geldt bovendien: geen toegang voor wandelaars in de winterperiode (oktober t/m maart), vanwege de noodzakelijke rust voor ganzen. Geconcludeerd moet dan ook worden dat door middel van zonering van recreatie de nadelige gevolgen van verstoring van vogels zoveel mogelijk worden beperkt. Door de geplande herinrichting zullen delen van het plangebied die nu minder geschikt zijn voor doelsoorten (broed)vogels, beter geschikt worden voor andere doelsoorten (broed)vogels. Dit is gewaardeerd als een verbetering (zie figuur 2 in bijlage 6).

Kwartelkoning, porseleinhoen, oeverzwaluw en zwarte stern

Voor de kwartelkoning is er sprake van een afname van oppervlak potentieel leefgebied door de geul, maar een kwaliteitsverbetering door de inrichting en het beheer van het resterende gebied waardoor feitelijk geschikt leefgebied ontstaat; per saldo levert dat voor de soort een positief effect op.

Een groot gebied (zone 3.1 t/m 3.5 uit figuur 1 in bijlage 6) wordt qua inrichting en beheer geschikt gemaakt voor de kwartelkoning; een kwaliteitsverbetering ten opzichte van de huidige situatie. Herinrichting van zone 3 zorgt voor het porseleinhoen overwegend voor een kwaliteitsverbetering. De oeverzwaluw kan profiteren van de nieuwe inrichting van zone 3, waardoor de voedselbeschikbaarheid zal toenemen. De afname in oppervlakte leefgebied voor de zwarte stern wordt gemitigeerd door kwaliteitsverbetering. Het open water van de nieuwe geul vormt geschikt foerageergebied voor de zwarte stern. Als broedplaats is de geul alleen weinig geschikt, omdat deze daarvoor te smal is. Vanwege de beperkte afstand tot de oevers is afgezien van het plaatsen van nestvlotjes voor de zwarte stern.

Goudplevier, grutto, kempfaan, kievit, scholekster, tureluur en wulp

De afname in oppervlakte leefgebied van deze vogelsoorten wordt gemitigeerd door kwaliteitsverbetering. Ondiep water, slikkige oevers en vochtig grasland, dat langs de nieuwe geul zal ontstaan in zone 3 (zie figuur 1 in bijlage 6) vormen zeer geschikt foerageergebied voor deze soorten en heeft daarom voor deze soorten veel meer waarde als winterbiotoop in vergelijking met het huidige intensief gebruikte agrarische grasland.

Meerkoet, pijlstaart, slobbeend, wilde eend en wintertaling

Deze niet-broedvogelsoorten zijn grotendeels gebonden aan water en oevers, maar voor deze soorten is een groter deel van het plangebied aangeduid als 'bezet geschikt leefgebied'. De afname in oppervlakte staat tegenover de kwaliteitsverbetering in andere delen van het plangebied, met name in zone 3.1 t/m 3.5 (zie figuur 1 in bijlage 6). Open water (ondiepe oevers, flauw talud) en slikkige oevers van de nieuwe geul vormen zeer geschikt foerageergebied voor deze soorten en heeft daarom voor deze soorten veel meer waarde als winterbiotoop in vergelijking met het huidige intensief gebruikte agrarische grasland.

Voor veel (broed)vogelsoorten is de oppervlakte van de verslechtering (=afname potentieel nog in te richten gebied) groter dan de oppervlakte van de verbetering (=feitelijk in te richten potentieel leefgebied). Toch betekent dit netto voor deze soorten een verbetering. Immers, in de huidige situatie is het hele plangebied niet of nauwelijks geschikt als leefgebied. Na de herinrichting zal een deel geschikt gemaakt zijn en is een ander deel definitief niet meer geschikt, althans niet voor die specifieke vogelsoort(en). In de praktijk zal het hele plangebied heringericht worden waarbij verschillende delen voor verschillende vogelsoorten een goed ingericht leefgebied op zullen leveren. In totaal zal na herinrichting het grootste deel van het plangebied bestaan uit verschillende habitats die ook voor verschillende vogelsoorten geschikt zijn als feitelijk leefgebied.

Significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen binnen Natura 2000-gebied Rijntakken als gevolg van oppervlakteverlies leefgebied van bovengenoemde (broed)vogels zijn uitgesloten.

5.2.6 In de aanvraag voorgestelde passende maatregelen

Als algemene preventieve maatregel wordt tussen 1 maart en 15 oktober na zonsondergang geen kunstmatige verlichting toegepast tijdens de aanlegwerkzaamheden tussen een half uur na zonsondergang en een half uur voor zonsopkomst. Met deze maatregel zullen er geen negatieve effecten zijn op meervleermuizen die het project vanuit de 'habitatdelen' van Natura 2000-gebied Rijntakken en vanuit Natura 2000-gebied Veluwe zouden kunnen bereiken.

5.2.7 Cumulatieve effecten

Het plangebied ligt tussen twee grote ontwikkelingen in de omgeving, namelijk de Gouverneurspolder en de grote Willemspolder. Er zijn plannen om deze uiterwaarden om te vormen. De projecten dragen bij aan een waterstandsdeling, recreatieve en natuurontwikkelingen en grondstofwinning. Aangezien de projectlocatie van de gebiedsontwikkeling Veerhaven Ochten in het midden ligt, is het van belang dat de ontwikkeling aansluit bij aanliggende projecten en deze zelfs versterkt. Voor de grote Willemspolder is de ontwerpvergunning Wnb inmiddels verleend. Het waterschap Rivierenland is binnen de gemeente Neder-Betuwe bezig met een groot dijkverbeteringsproject van ongeveer 20 kilometer. De projectlocatie in Ochten grenst aan deze dijkversterkingsopgave Waalbandijk Neder-Betuwe waarvoor binnen korte termijn een vergunning Wnb wordt aangevraagd. Ook in cumulatie met de hierboven genoemde initiatieven – is er geen sprake van significante negatieve effecten op de ten aanzien van de voor kwartelkoning, porseleinhoen, oeverwaluw, zwarte stern, meerkoet, pijlstaart, slobbeend, wilde eend, wintertaling, goudplevier, grutto, kempfaan, kievit, scholekster, tureluur en wulp geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen in Natura 2000-gebied Rijntakken ten gevolge van de voorgenomen activiteit.

Foerageergebied ganzen en grasetende watervogels

Om bij de beoordeling van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen rekening te kunnen houden met verlies van voor ganzen geschikt foerageergebied ten gevolge van onder meer Natura 2000-

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
32 van 46

maatregelen, is een overzicht gemaakt van de “zekere” ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied. In de draagkrachtanalyse zijn deze ontwikkelingen van de actuele draagkracht afgetrokken. Hieruit blijkt dat de draagkracht voor brandgans, grauwe gans, kolgans en smient nog steeds toereikend is, ook wanneer de voorgenomen activiteit in cumulatie met hetgeen provincie Gelderland als zekere ontwikkelingen beschouwt de instandhoudingsdoelstelling voor deze soorten niet in gevaar zal brengen.

5.2.8 Beoordeling van de overige effecten van de aanvraag op de instandhoudingsdoelstellingen

Het broedseizoen van oeverzwaluw duurt tot begin september. Om verstoring tijdens de werkzaamheden op deze soort te voorkomen schrijven wij voor dat de werkzaamheden buiten de periode 15 maart – 1 september uitgevoerd moeten worden.

Voor het overige onderschrijven wij de conclusies en de daaraan ten grondslag liggende motivaties van de stukken zoals bij de aanvraag gevoegd. Wij hebben op basis van deze ecologische beoordeling de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteit niet leidt tot significante effecten op de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Rijntakken.

5.3 Effecten op Natura 2000-gebieden in Duitsland

Bij ons besluit betrekken we ook eventuele effecten op Natura 2000-gebieden net buiten onze landsgrenzen. De aangevraagde ontwikkeling van uw bedrijf heeft ook invloed op Natura 2000-gebieden in Duitsland. Voor de beoordeling van de toename sluiten wij aan bij de Duitse manier van beoordelen. Volgens de Duitse overheid is er geen sprake van een negatief effect als de toename van stikstofdepositie lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Uw aanvraag blijft onder deze grenswaarde. Verdere toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden in Duitsland is daarom niet nodig.

5.4 Conclusie

Wij verlenen de vergunning. Wij hebben op grond van het vorenstaande de zekerheid verkregen dat het project geen significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden. De aan de orde zijnde negatieve effecten van dit project zijn niet van dien aard dat deze op grond van artikel 2.4 Wet natuurbescherming nader moeten worden gereguleerd.

6 Overige verplichtingen

U bent zelf verantwoordelijk voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum

12 april 2023

Zaaknummer

2021-012367

Blad

33 van 46

7 Juridische grondslagen

Dit besluit is genomen op grond van:

- Wet natuurbescherming artikel 2.4
- Wet natuurbescherming, artikel 2.7, lid 2 en 3
- Wet natuurbescherming artikel 5.3 lid 1
- Wet stikstofreductie en natuurverbetering
- Besluit natuurbescherming, artikel 2.14, lid 3
- Uitspraak Raad van State inzake Logtsebaan, 201907146/1/R2 (ECLI:NL:RVS:2021:71)
- Beleidsregels procedure besluitvorming Wet natuurbescherming Gelderland

Datum

12 april 2023

Zaaknummer

2021-012367

Blad

34 van 46

BIJLAGE 2

- AERIUS-berekeningen
 - Verschilberekening beoogd versus referentie (kenmerk RUY1avctvP6Y d.d. 28 februari 2023)
 - Verschilberekening aanleg versus referentie (kenmerk d.d. RenSqKvuxZkh d.d. 23 februari 2023)

Worden separaat meegestuurd.

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
35 van 46

BIJLAGE 3

Kaart projectlocatie

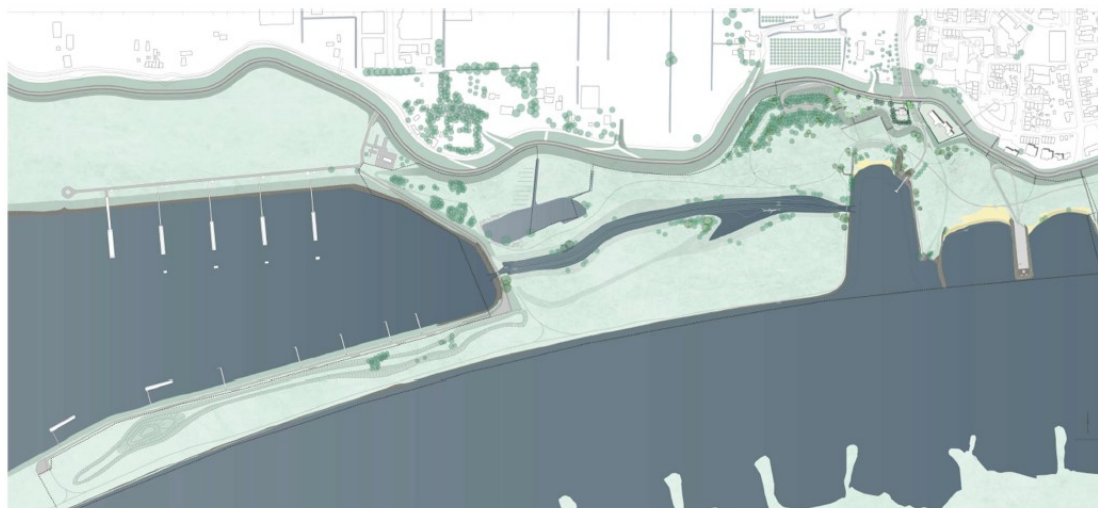
figuur 1. Huidige situatie van het projectgebied Veerhaven Ochten.

Figuur 2. Begrenzing plangebied

BIJLAGE 4

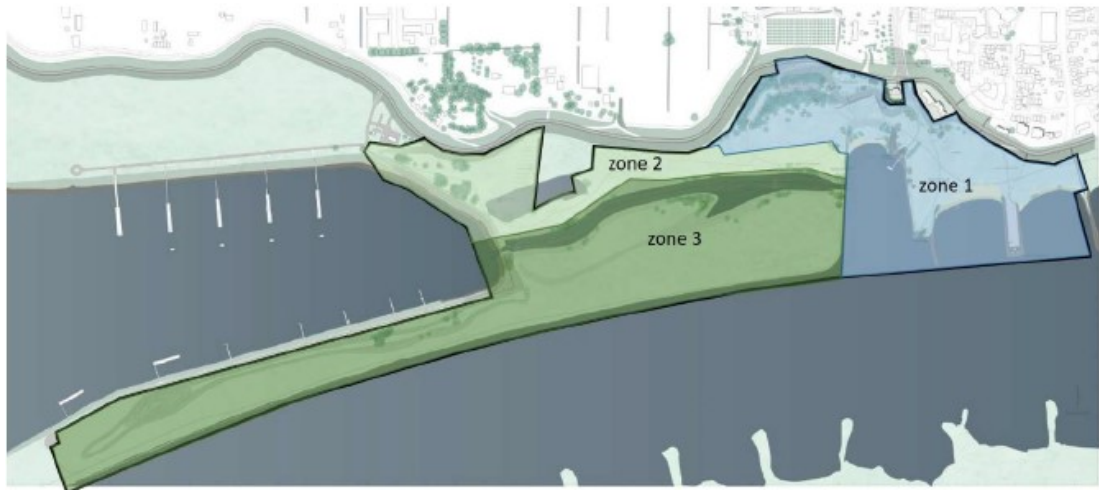
Inrichtingsplan

Figuur 1. Impressie inrichtingsplan

Fase 1

Het gehele plangebied is in principe toegankelijk, maar de mate van en het type recreatieve activiteiten varieert echter. Het gebied is ingedeeld in 3 zones, waarin een verschillende intensiteit van recreatie toegestaan wordt om de natuur te beschermen in delen van het gebied (zie figuur 2). Door middel van barrières (de geul en rasters), de tracés en de aard van de wandelpaden en de informatie over het gebied wordt de intensiteit van de recreatie in het gebied op een natuurlijke manier gestuurd.

figuur 2. Zonering plangebied

In zone 1:

- Een hoogwatervrij terrein, bestaande uit een grondlichaam tegen de dijk aan, een basisinrichting met kleinschalige recreatieve voorzieningen zoals bankjes en informatieborden en enkele bomen. Op het talud van het nieuwe hoogwatervrij terrein en het talud van het bestaande terrein (waarop eethuisje De Veerstoep staat) kan worden gezeten, onderaan het talud wordt een brede betonnen zitrand aangebracht, waarop naar het naastliggende recreatieveld kan worden gekeken.
- Parkeerplaatsen op maaiveldniveau in de uiterwaard naast het hoogwatervrij terrein en de dijk, met een toegangsweg die aansluit op de bestaande weg op de dijk. De parkeerplaats bestaat uit een half verhard deel dat de omvang heeft om 40 personenauto's te kunnen laten parkeren. Naast deze halfverharde parkeerplaats is ruimte (met grasbekleding, niet verhard) voor een toekomstige uitbreiding met 60 parkeerplaatsen voor personenauto's. Op dit niet-verharde deel is ruimte voor het parkeren van campers. Op en rond de parkeerplaats worden bomen en onderbegroeiing geplant.
- Een herinrichting van de haven (de voormalige veerhaven), met een steiger, aansluiting op de dijk met een toegangsweg, herstel van de oude veerstoepen, aanleg van een nieuw zandstrandje aan de noordzijde, herstel van de oeververdediging aan de westzijde van de haven. Ook wordt de haven uitgebaggerd tot de gewenste vaardiepte.
- Enkele kleinschalige recreatieve voorzieningen: enkele (deels verharde, deels onverharde uitgemaakte) wandelpaden door de uiterwaard, een natuurspeelplaats met natuurlijke elementen ten oosten van de veerhaven, een recreatieveld met twee voetbaldoelen, een grasveld met ruimtereservering voor een beachvolleybalveld met de mogelijkheid tot plaatsen van palen voor een volleybalnet, en gebruik als ijsbaan in de winter (nader uit te werken). Op het recreatieveld kunnen kleinschalige (sport)evenementen plaatsvinden, zoals het huidige meerdaagse volleybaltoernooi of vergelijkbaar.

- Op de bestaande loswal is ruimte voor het parkeren van auto's en campers. Op de kop van de loswal komt een uitzichtpunt met zitelementen (nader vorm te geven). De toegangsweg naar de loswal wordt in het kader van de gebiedsontwikkeling niet gewijzigd; mogelijk wel in het kader van de dijkversterking waarvoor momenteel het ontwerp wordt uitgewerkt.
- Enkele lokale vergravingen van de uiterwaard (afgravingen en ophogingen) voor de regulering van het rivierwater, zodat er geen negatieve rivierkundige effecten ontstaan. Ook worden delen diep geploegd zodat de bovenlaag minder nutriëntrijk is dan in de huidige situatie; in andere delen wordt de huidige grasmat gefreesd (zie nadere beschrijving in het Definitief Ontwerp).

In zone 2:

- Een onverhard, uitgemaaid struinpad van oost naar west, met een aftakking naar de parkeerplaats.
- Een vogelkijkscherm met zicht op de geul, en een informatiebord daarbinnen over de geul en de natuurwaarden.
- Enkele lokale vergravingen van de uiterwaard (afgravingen en ophogingen) voor de aansluiting op de geul op het maaiveld en de regulering van het rivierwater, zodat er geen negatieve rivierkundige effecten ontstaan. Ook worden delen diep geploegd zodat de bovenlaag minder nutriëntrijk is dan in de huidige situatie, in andere delen wordt de huidige grasmat gefreesd (zie nadere beschrijving in het DO).

In zone 3:

- Een nevengeul in de uiterwaard voor KRW-doelen, die middels een inlaat- en uitlaatconstructie (via resp. de veerhaven resp. de overnachtingshaven) verbonden is met de Waal. Wandelaars kunnen de inlaat passeren met een voetgangersbrug. De uitlaatconstructie komt onder de bestaande weg langs de overnachtingshaven; de functie van de weg blijft behouden.
- Een onverhard, uitgemaaid struinpad van oost naar west, zo dicht mogelijk langs de oever van de Waal, om bezoekers te geleiden en de zone zo recreatieluw mogelijk te houden.
- Enkele lokale vergravingen van de uiterwaard (afgravingen en ophogingen) voor de aansluiting op de geul op het maaiveld en de regulering van het rivierwater, zodat er geen negatieve rivierkundige effecten ontstaan. Ook worden delen diep geploegd zodat de bovenlaag minder nutriëntrijk is dan in de huidige situatie, in andere delen wordt de huidige grasmat gefreesd (zie nadere beschrijving in het DO).

Bomenkap en aanplant

Er is voorzien in het verwijderen van bomen ter plaatse van de inlaat van de geul en het hoogwatervrij terrein. Er is ruim voorzien in aanplant van nieuwe houtopstanden. De te verwijderen houtopstanden, en nieuw aan te planten bomen en struiken zijn weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. nieuw aan te planten bomen en struiken (groen aangegeven op kaart).

Nevengeul

De geul wordt aangelegd vanuit het programma voor realisatie van de doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW-programma). De Waal is daarin gekarakteriseerd als “type R7 Langzaam stromende rivier/nevengeul op zand/klei”. Het bovenstroomse traject Lobith-Zaltbommel is dynamisch, relatief snelstromend en met flinke waterstandsverschillen (> 1,5 meter) binnen het groeiseizoen. Bij dit type rivier zijn kenmerkende gidssoorten benoemd, die in de rivier thuishoren, onderverdeeld naar de soortgroepen waterplanten, macrofauna en vissen. In de huidige situatie is in de uiterwaard nauwelijks water en slechts een kleine bestaande plas aanwezig, die bij normale rivierwaterstanden stilstaand water bevat. Bij hoog water staat de uiterwaard en de plas in verbinding met de rivier. Door het ontbreken van stroming bieden de plassen geen geschikt leefgebied voor stromingsminnende soorten. Door normalisatie, aanwezigheid van kribben en oeeververdediging is er in de hoofdstroom van de rivier weinig diversiteit in habitats aanwezig. Binnen het Bovenrijn-Waal systeem is er een tekort aan paai- en opgroeigebied voor kenmerkende riviersoorten. In het ontwerp is daarom gekozen voor een tweezijdig aangetakte geul die geschikt habitat biedt voor rheofiele (stromingsminnende) soorten. Binnen dit deeltraject zijn de volgende rheofiele soorten gidssoorten gedefinieerd: bolle stroommossel, rivierrombout, serpelings, sneep en winde.

Ontwerp en effecten van de geul

Hoofddoel van de geul is het maken van een ecologisch gewenst leefgebied voor rheofiele (stromingsminnende) soorten. Een geul kan als leefgebied voor deze soorten verschillende habitatfuncties vervullen, met ieder eigen randvoorwaarden.

Om de juiste habitats (zoals voortplantingshabitat of habitat voor adulten) te kunnen bieden, dient het leefgebied dus aan deze randvoorwaarden te voldoen gedurende de juiste periode. Uit de habitateisen van de gidssoorten zijn de ontwerpeisen afgeleid door de overlap te zoeken en ervoor te zorgen dat alle habitats gedekt worden. In samenwerking met rivierkundigen, ecologen en landschapsarchitecten van Rijkswaterstaat, de Provincie Gelderland, HaskoningDHV en WING is vervolgens een ontwerp opgesteld. Er zijn twee verschillende zones onderscheiden: een snelstromende hoofdgeul en een stromingsluwe ondiepere oeverzone (het zogenoemde paaigebied, herkenbaar als 'uitstulping' aan de zuidkant van de geul). De gewenste stroming wordt gerealiseerd door een open verbinding van de geul met de Waal, via de voormalige Veerhaven Ochten (bovenstrooms, oostzijde) en de overnachtingshaven (benedenstrooms, westzijde) ("tweezijdig aangetakt"). De geul is zodanig vormgegeven dat wordt voldaan aan de eisen m.b.t. stroomsnelheid en waterdiepte in de relevante perioden van het jaar. De geul moet in de maanden mei, juni en juli een minimale waterdiepte hebben die voldoet aan eisen van de gidssoorten (0,5-1,5 m). Bij hogere waterstanden kunnen ondiepere delen in de oevers opgezocht worden; de oevers zijn daarom flauw waar mogelijk, ook om de geul op een natuurlijke manier in de omringende uiterwaard in te passen. Bij de ingang naar het paaigebied wordt een boom als rivierhout langs de geul gelegd. Deze helpt ook om de snelheid in de hoofdgeul hoog te houden. Het hout wordt verankerd zodat deze niet weg kan spoelen. Het rivierhout zorgt ook voor structuurvariatie, wat belangrijk schuilplaatsen biedt voor verschillende soorten. Het substraat van de geul bestaat uit zand en grind.

In de geul moet droogval jaarrond voorkomen worden. Het inlaatwerk heeft daarom een bodemniveau/drempel op NAP +3 m zodat er bij laag water een waterdiepte in de geul over blijft van 0,5 m zonder stroming. Het voorkomen van droogval heeft in deze incidentele situatie prioriteit boven het behouden van stroming. De oevers van de geul zijn met gras en spontaan opgekomen lage vegetatie begroeid. Daarnaast zijn er lokaal spontaan ontstane steilranden met kaal zand. Scheepvaartinvloed in de geul blijft beperkt door de relatief smalle in- en uitlaat van de geul. Daarnaast zorgt de voormalige veerhaven voor een buffer tussen de geul en de Waal waardoor de invloed van scheepvaart in de geul verminderd wordt. Door de positionering van de in- en uitstroom van de geul in havens worden de effecten van golfslag grotendeels beperkt. Naast de geul wordt er ook een stromingsluwe ondiepere oeverzone gemaakt binnen de geul. Dit deel is voornamelijk geschikt als opgroeihabitat voor de juveniele vissen en larven, als paaihabitat voor de winde en als habitat voor de rivierrombout. De paaiplaats heeft een flauw talud (1:20), zodat er altijd ondiep water aanwezig is. De bodem van deze paaiplaats ligt hoger dan de bodem van de geul. Doordat de oever in deze zone geleidelijk oploopt is een gradiënt aanwezig in diepte, stroomsnelheid en begroeiing. Belangrijk is dat de omstandigheden in maart en april goed zijn voor de paai van de winde.

Daarnaast loopt de uitsluiperperiode van rivierrombout van eind mei tot half augustus, wanneer er voldoende aansluiting met de droge oever aanwezig moet zijn zodat de larven hier kunnen uitsluipen. Het ontwerp is gebaseerd op de volgende eisen:

- substraat: zand en grind;
- stroomsnelheid: 0,05 - 0,26;

- waterdiepte: geleidelijk aflopend van 1,5 naar 0 m;
- waterdiepte (maart-april): delen met 0,5 - 1,5 m.

De geul levert een bijdrage aan de doelen voor de deelmaatlatten Vissen en Macrofauna door de aanleg van meestromende nevengeulen. Dit zijn juist de maatlatten die nog ontoereikend zijn binnen het KRW-waterlichaam. De doelen die specifiek worden gerealiseerd zijn:

- geschikt habitat voor de adulte stadia van de rheofiele vissen en voor de bolle stroommossel;
- opgroeihabitat voor de juveniele vissen en larven, als paaihabitat voor de winde en als habitat voor de rivierrombout.

Soortgroepen die voor de KRW-doelstellingen van belang zijn en zullen profiteren van de maatregel zijn stromingsminnende vissoorten en stromingsminnende macrofaunasoorten. Niet alleen de genoemde gidssoorten zullen hier geschikt leefgebied vinden, maar veel soorten met vergelijkbare habitatvoorkeuren zullen deze gidssoorten volgen. De geul staat continu in verbinding met de rivier en is daardoor hoog dynamisch van aard.

Fase 2

Het ontwikkelkader voor fase 2 biedt ruimte. Om duidelijk te maken wat de consequenties kunnen zijn van de invulling van fase 2 wordt er in het MER en de passende beoordeling van uit gegaan dat de ruimte die het ontwikkelkader biedt, in de toekomst ook daadwerkelijk zal worden gebruikt. In figuur 4 is het zoekgebied voor activiteiten (zone 1) weergegeven. In figuur 5 zijn de overeengekomen richtlijnen aangegeven voor de invulling van fase 2.

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
42 van 46

Figuur 4. Zoekgebied activiteiten fase 2.

Voorziening / activiteit fase 2	kenmerk
Gebouw voor Waterbelevingscentrum en horeca	Gebouw is gepland op het hoogwatervrij terrein (dit terrein zelf wordt al in fase 1 gerealiseerd). Uitgangspunt voor de maximale totale bebouwing is een oppervlakte van 700 m² en een inhoud van 2.500 m³, en ernaast max. 700 m² ruimte voor terras.
Dagrecreatie (NB: een deel van de bezoekers zal al in fase 1 naar het gebied komen)	Maximaal 55.000 bezoekers per jaar. Er zijn aannames gedaan over de wijze waarop deze bezoekers naar het gebied komen (aandeel met gemotoriseerd vervoer, aanrijroute). Verwacht kan worden dat de aantallen bezoekers niet gelijk verdeeld zullen zijn over het jaar. Op een mooie weekenddag is een worst-case aangenomen dat 400 verkeersbewegingen per dag mogelijk zijn.
Verblijfsrecreatie	Mobiele verblijfseenheden in de uiterwaard, binnen zone 1. Eenheden worden weggehaald bij hoogwater.
Georganiseerde recreatieve vaartochten vanaf de nieuwe steiger	Ten behoeve van de berekening van stikstofdepositie is ervan uitgegaan dat maximaal 4 keer per week (m.n. in het weekend) aan de nieuwe steiger in de voormalige veerhaven aangelegd zal worden met een rondvaartboot of een watertaxi, die hier een uur per keer zal verblijven. Er zijn geen walstroomvoorzieningen in de haven en het langdurig gebruik van een dieselgenerator in de haven is niet toegestaan.

Figuur 5. Invulling fase 2.

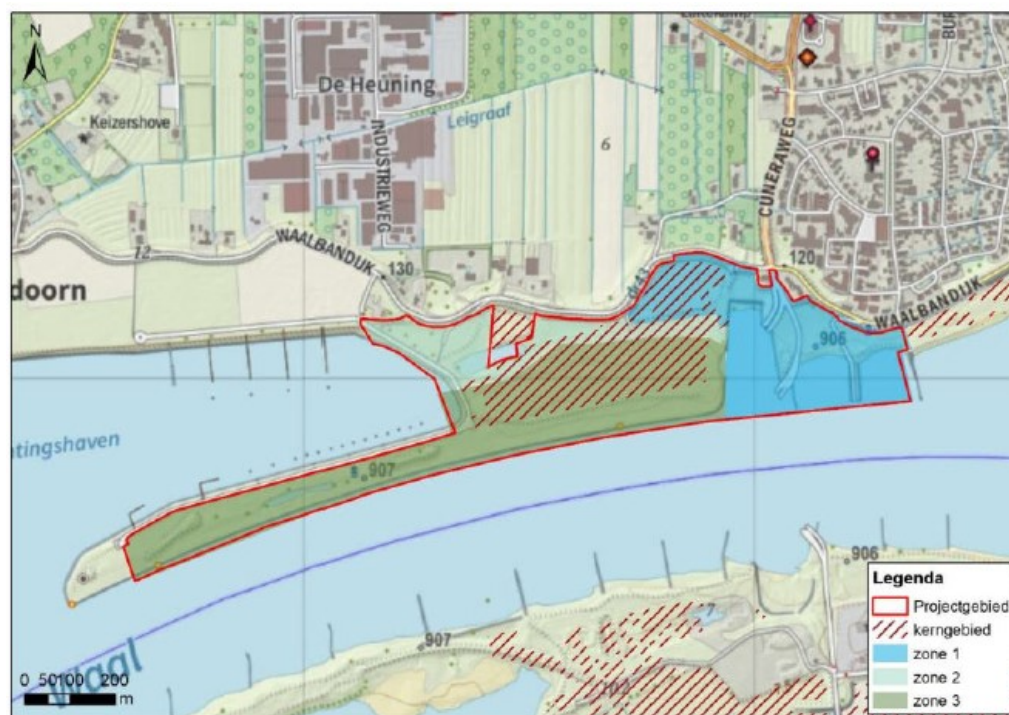
Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
43 van 46

BIJLAGE 5

Effecten op ganzen

Figuur 1. Overlap tussen recreatieve zonering en kerngebied voor foeragerende ganzen.

Soort	Verlies draagkracht (kge)	Actuele draagkracht (kge)	Resterende draagkracht (kge)	Benodigde draagkracht (kge)
Brandgans	28	3.970	3.942	699
Grauwe gans	31	17.243	17.212	10.541
Kolgans	54	41.870	41.816	35.400
totaal	113			

Tabel 1. Draagkracht ten gevolge van de realisatie van de geul (oppervlakteverlies), de actuele draagkracht in Natura 2000-gebied "Rijntakken" (op basis van seizoensgemiddelde 2012/13-2017/18), de resterende draagkracht (actuele draagkracht – draagkrachtverlies) en de benodigde draagkracht voor de instandhoudingsdoelstellingen in kolganseenheden (kge).

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

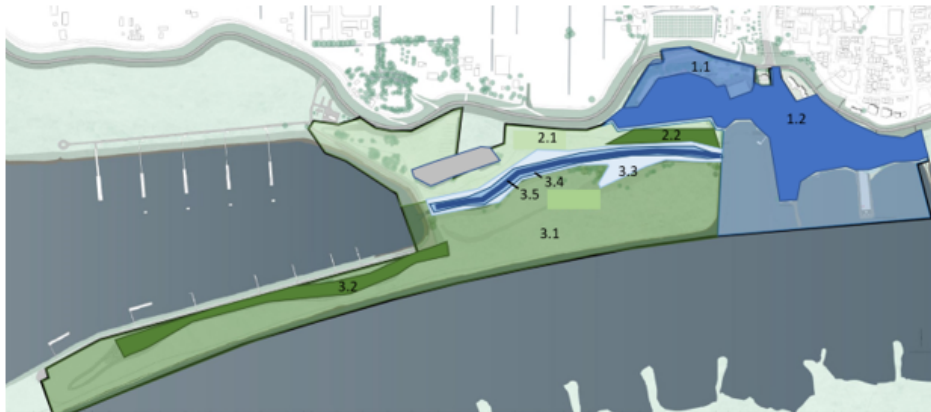
Blad
44 van 46

BIJLAGE 6

Effecten leefgebieden (broed)vogels

zone	deelzone	verandering inrichting en beheer
1	1.1	hoogwatervrij terrein, parkeerterrein, speelveld
1	1.2	rest van zone 1, landoppervlak
2	2.1	natuurlijk grasland met aangepast beheer
2	2.2	verlaging maaiveld
3	3.1	natuurlijk grasland met aangepast beheer
3	3.2	verhoging maaiveld
3	3.3	nieuwe oever (insteek van talud tot waterlijn)
3	3.4	nieuw ondiep water van de geul, tot 20 cm diep [1]
3	3.5	nieuw dieper water van de geul, meer dan 20 cm diep [1]

[1] als maatgevend genomen: waterdiepte bij gemiddelde waterstand in periode oktober – maart

Figuur 1. Ligging deelzones

Datum
12 april 2023

Zaaknummer
2021-012367

Blad
45 van 46

zone	deelzone	verandering inrichting en beheer	beschrijving beheer	type ecologisch effect
1	1.1	hoogwatervrij terrein, parkeerterrein, speelveld	zie B&Oplan par. 3.1, 5.3	oppervlakteverlies
1	1.2	rest van zone 1, landoppervlak (dus excl. haven, die blijft)	zie B&Oplan par. 3.1, 5.3	verstoring
2	2.1	natuurlijk grasland met aangepast beheer	zie B&Oplan par. 3.2, 5.1, 6.3.2.1, 7.1	kwaliteitsverbetering habitat, wel enige verstoring (1 struinpad)
2	2.2	verlaging maaiveld	zie B&Oplan par. 3.2, 5.1, 6.3.2.1, 7.1	kwaliteitsverbetering habitat (verlaging van maaiveld leidt tot vaker natte/plas-dras omstandigheden).
3	3.1	natuurlijk grasland met aangepast beheer	zie B&Oplan par. 3.2, 5.1, 6.3.2.1, 7.1	kwaliteitsverbetering habitat
3	3.2	verhoging maaiveld	zie B&Oplan par. 3.2, 5.1, 6.3.2.1, 7.1	minder geschikt habitat (verhoging zorgt voor minder vaak plas-dras omstandigheden)
3	3.3	nieuwe oever (insteek van talud tot waterlijn)	zie B&Oplan par. 3.2, 5.7, 6.3.1.1, 7.2	kwaliteitsverbetering habitat (verlaging van maaiveld leidt tot vaker natte/plas-dras omstandigheden)
3	3.4	nieuw ondiep water van de geul, tot 20 cm diep [1]	zie B&Oplan par. 3.2, 5.7, 6.3.1.1, 7.2	kwaliteitsverbetering habitat [2]
3	3.5	nieuw dieper water van de geul, meer dan 20 cm diep [1]	zie B&Oplan par. 3.2, 5.7, 6.3.1.1, 7.2	deels kwaliteitsverbetering en deels minder geschikt habitat

[1] als maatgevend genomen: waterdiepte bij gemiddelde waterstand in periode oktober - maart

[2] alleen voor kwartelkoning is oeverzone geul geen verbetering van gekarteerd leefgebied

Figuur 2. Effecten inrichtingsmaatregelen, beheer en gebruik op (broed)vogels

Datum

12 april 2023

Zaaknummer

2021-012367

Blad

46 van 46

BIJLAGE 7**Beheer- en onderhoudsplan**

Wordt separaat meegestuurd.